

Voortgangsrapportage 2021
Trendbreuk Zuid-Limburg

samen vooruit

Voorwoord

De trend breken we samen!

Trendbreuk is van ons allemaal. Ik hoop dat u, net als ik, na het lezen van deze tweede voortgangsrapportage Trendbreuk ook tot deze conclusie komt. Meer slagkracht door massa te maken met een gezamenlijke aanpak die zich richt op de jeugd, dat is waar Trendbreuk voor staat.

Een opgave die vele samenwerkingspartners uit uiteenlopende domeinen met verve hebben opgepakt. Daarmee hebben we samen een beweging in gang gezet waar we als regio trots op mogen zijn.

Er zit heel veel energie in ons mooie Zuid-Limburg. En onder meer het bedrijfsleven en kennisinstellingen willen graag aanhaken. Dat 'samen' gevoel overheerste ook sterk tijdens de drukbezochte **Trendbreuk conferentie** op 18 oktober 2021. Ook in de praktijk leveren alle gezamenlijke inspanningen al mooie resultaten op. Zo hebben de diverse Trendbreukactiviteiten en projecten inmiddels al flink wat impact op honderden Zuid-Limburgse gezinnen die een extra steuntje in de rug nodig hebben. Daarover leest u meer in deze rapportage.

We zijn op de goede weg, maar we zijn er nog niet! Het is cruciaal dat we de Trendbreukbeweging groter maken. En minstens zo belangrijk: dat we ons allemaal realiseren dat het komen tot een trendbreuk een kwestie is van lange adem. Daarom blijven we met z'n allen ook in 2022 volop in actie, want alleen sámen kunnen we de trend in deze regio breken. Ik nodig iedereen die ook een steentje wil bijdragen van harte uit om bij ons aan te sluiten: Samen vooruit! Veel leesplezier!

*Wethouder Leon Geilen
Voorzitter stuurgroep Trendbreuk*

Trendbreuk in het kort

Aanleiding

Zuid-Limburg kampt met een zeer hardnekkige gezondheidsachterstand. Inwoners van Zuid-Limburg leven korter en minder jaren in goede gezondheid. Niet alleen zien we deze achterstand al in het prille begin van het leven ontstaan maar we zien ook dat deze achterstand te vaak van generatie op generatie wordt doorgegeven. Deze gezondheidsachterstand raakt alle leefdoeinen: van onderwijs en ruimtelijke ordening tot arbeidsparticipatie en welzijn.

Ambitie

In Zuid-Limburg worden krachten gebundeld om deze gezondheidsachterstanden in te lopen in het actieprogramma Trendbreuk. De ambitie is om in 2030 een kwart van de Zuid-Limburgse achterstanden ten opzichte van het landelijk gemiddelde in te hebben gelopen en zo te werken aan gezonde en kansrijke generaties.

Beleidsuitgangspunten

1. Focus op de jeugd: van kindertens tot kindertens
2. Stevige allianties met de Provincie Limburg en het Rijk
3. Regionale aanpak met alle 16 Zuid-Limburgse gemeenten
4. De regionale aanpak landt in de wijk, de school en het gezin
5. Meerjarig commitment om krachten te bundelen
6. Verbinden van beleidsterreinen: arbeidsmarkt, armoede, economie, gezondheid, jeugd, onderwijs, ruimtelijke ordening, sport, welzijn
7. Uitrollen van bewezen en/of kansrijke aanpakken
8. Inzetten op preventie om veilig, gezond en kansrijk op te kunnen groeien
9. Ondersteuning door de Academische Werkplaats Publieke Gezondheid Limburg

<https://trendbreukzuidlimburg.nl/gezondheidsbeleid-zuid-limburg-2020-2023-nota/>

Inhoud

Algemeen

- Inleiding 5
- Resultaten 2021 samengevat in infographic 6
- Trendbreuk tweets 52
- Trendbreuk in de media 53
- Communicatie 54

Kansrijke Start 7

- Signaleren, Verkennen, Steun op maat 8
- Samen voor Gezondheid 10
- Lokale coalities en Knooppunten
Kansrijke Start 12
- Prenataal Huisbezoek 14
- Nu Niet Zwanger 16
- Geboortezorg Flex 18
- CenteringZwangerschap 20
- VoorZorg 22
- Stevig Ouderschap 24

Peutertijd 26

- Gezonde Kinderopvang 27

Basisschool en Voortgezet Onderwijs 29

- Gezonde School 30
- Gezonde Basisschool van de Toekomst (GBT) 32
- Mentorenprogramma 34

Werk en ouderschap 36

- M@zl op het mbo (M@zl: Medische Advisering van de Ziekgemelde Leerling) 37

Fase overstijgend 39

- Preventieakkoord Zuid-Limburg 40
- Rookvrije Generatie 42
- Netwerkaanpak voor kinderen met (risico op) overgewicht & obesitas 44
- JOGG 46
- Kenniswerkplaats Jeugd 48
- Met Andere Ogen 50

Inleiding

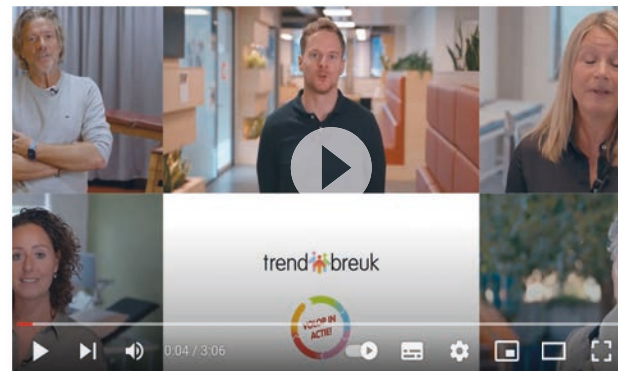
Trendbreuk blijft in actie

Ondanks dat Covid-19 ook in 2021 nog de hoofdrol speelde en de druk op veel werkterreinen heeft verhoogd, is de Trendbreuk-trein blijven voortbewegen. Mede door het aanstekelijke enthousiasme van alle betrokken partners en het regionaal gedragen urgentiegevoel zijn er ook dit jaar weer prachtige stappen vooruit gezet. Zo zijn er nieuwe subsidies ontvangen, er ontstonden nieuwe, verrassende verbindingen en er werd in nieuwe netwerken en coalities geïnvesteerd. Dat urgentiegevoel is in veel gevallen door Covid-19 zelfs aangewakkerd; meer dan ooit blijkt hoe belangrijk gezondheid is voor de samenleving.

Dat de Trendbreuk-beweging zich blijft voortzetten bleek ook tijdens de drukbezochte raadsconferentie 'Trendbreuk Volop In Actie' in oktober, waar zelfs al voorzichtig werd gesproken over kleine breuklijnen in de trend van Zuid-Limburg. Op welke manier deze breuklijnen zichtbaar beginnen te worden, leest u in dit rapport.

In de factsheet op de volgende pagina worden de belangrijkste resultaten van 2021 samengevat.

Wilt u op de hoogte blijven van alle ontwikkelingen door het jaar heen? Over de voortgang van het programma, bijeenkomsten en webinars informeren we onze stakeholders regelmatig via onze nieuwsbrieven, vlogs, mailings en de website: www.trendbreukzuidlimburg.nl.

De trend breken doen we samen, want samen komen we verder

Het rijk, de Provincie Limburg, de GGD Zuid Limburg, alle 16 Zuid-Limburgse gemeenten en talloze partners uit het medisch en sociaal domein investeren gezamenlijk aan het veilig, gezond en kansrijk opgroeien in Zuid-Limburg. Door de inspanningen van ons allemaal samen, weten we elkaar steeds beter te vinden en werken we veelal domein overstijgend. Daarmee ondersteunen we samen duizenden kinderen, jongeren en gezinnen in de regio op weg naar een gezondere toekomst!

Programma Trendbreuk: resultaten 2021 samengevat

Investeren in de eerste 1.000 dagen van een kind is van essentieel belang voor een goede start en een goede gezondheid en ontwikkeling op latere leeftijd. De aanpak Kansrijke Start Zuid-Limburg zet in op:

- het beschikbaar maken van bewezen aanpakken en interventies;
- het versterken van de samenwerking tussen partners uit het medische en sociale domein betrokken bij deze zorg en ondersteuning.

Daarmee zorgen we ervoor dat de juiste zorg eerder op de juiste plek komt en meer Zuid-Limburgse kinderen een kansrijke start krijgen.

Kansrijke Start

Kansrijke Start

Signaleren, Verkennen, Steun op maat

Samen in actie voor een Kansrijke Start

In 2021 zijn belangrijke stappen gezet binnen Kansrijke Start om van ideeën tot uitvoering te komen. Een greep uit de vele successen:

- Al meer dan 100 verloskundigen, kraamverzorgenden, JZG-verpleegkundigen, jeugdhulpverleners, maatschappelijk werkers en andere partners getraind in Positieve Gezondheid.
- De subregio Parkstad en gemeente Sittard-Geleen hebben besloten om in 2022 verloskundigen financieel te ondersteunen bij de uitvoering van CenteringZwangerschap. Met andere gemeenten worden hierover nog gesprekken gevoerd.
- In 7 gemeenten werken verloskundigen, kraamzorg, JGZ, gemeente, maatschappelijk werk, huisartsen en andere partners nauw samen in lokale coalities Kansrijke Start.
- Door een unieke samenwerking met gemeenten, zorgverzekeraars CZ en VGZ en subsidie van de Provincie Limburg is de proeftuin Geboortezorg Flex gestart.

De regionale coalitie Kansrijke Start Zuid-Limburg bespreekt en geeft advies over ontwikkelingen binnen de fase Kansrijke Start. De coalitie kwam drie keer bij elkaar in 2021, met Burgerkracht Limburg als nieuwe coalitiepartner.

Joep Heuts
Beleidsmedewerker
Zorg, Gemeente
Kerkrade

“Als iemand zich op zijn 19e meldt bij de sociale dienst van de gemeente voor een uitkering dan zijn er al vaak op meerdere levensdomeinen problemen. En die zijn niet in het laatste half jaar ontstaan, maar vaak al in het prille begin van het leven. Met Kansrijke Start slaan de partners uit het medisch en sociaal domein betrokken bij de eerste 1.000 dagen van het kind de handen ineen om problemen tijdig te signaleren en op te pakken. Daarmee kunnen we echt het verschil maken!”

Rode draad: Signaleren, Verkennen en Steun op maat

Als vervolg op de eerder ontvangen Startimpuls, kende ZonMw in 2021 een Uitvoeringsimpuls toe aan het programmabureau om verder te werken aan het versterken van de samenwerking tussen het medisch en sociaal domein (periode sept. 2021- sept. 2022). De rode draad 'Signaleren, Verkennen, Steun op maat' staat hierin centraal en vormt het vertrekpunt voor samenwerkingsafspraken in de lokale coalities Kansrijke Start. Met de Uitvoeringsimpuls kunnen we benodigde externe expertise inschakelen, de belangrijkste samenwerkingspartners een tegemoetkoming geven voor de tijd die ze in deze samenwerking steken en een vergoeding bieden voor de betrokkenheid van de doelgroep. Bovendien organiseren we in 2022 nieuwe netwerkbijeenkomsten Kansrijke Start en zetten we expertise in om voor alle Zuid-Limburgse gemeenten digitale sociale routekaarten in te richten.

Zichtbaar maken van resultaten

Het RIVM monitort op landelijk niveau de doelstellingen van het landelijk actieprogramma Kansrijke Start. Aanvullend leverde het RIVM in 2021 een indicatorenset en bijbehorende cijfers op voor de monitoring van Kansrijke Start op lokaal niveau (gemeenten, wijken). De GGD evalueert ook de opbrengsten van nieuwe initiatieven, zoals de Knoopnetten Kansrijke Start en de proeftuin Geboortezorg Flex. Het is cruciaal om bewijs te hebben van wat wel en niet werkt in het realiseren van een kansrijke start voor kinderen in Zuid-Limburg!

De samenhang tussen alle lopende activiteiten binnen Kansrijke Start is gevisualiseerd in de hiernaast afgebeelde [infographic](#).

Jeanette Neggers

Verloskundigen-
praktijk Puur
in Kerkrade,
Bestuurslid VSV
Samen Zuyd

“De veranderingen voor de geboortezorg zijn enorm. Mede door de aanpak Trendbreuk is het bewustzijn vergroot dat geboortezorgprofessionals meer aandacht moeten hebben voor sociale problematiek en de zwangere in een kwetsbare positie. Er zijn nieuwe werkwijzen en interventies geïntroduceerd, zoals Positieve Gezondheid en Centering Zwangerschap. Iedereen is er hard mee aan de slag en dat is mooi om te zien! Veranderingen kosten echter tijd om iedereen erin mee te krijgen en er zijn ook nog organisatorische en financiële uitdagingen. Maar het besef dat we iets moeten veranderen is er wel heel duidelijk.”

Kansrijke Start (Signaleren)

Samen voor Gezondheid

Naast medische redenen hebben ook factoren zoals armoede en achterstand een sterke invloed op perinatale uitkomsten. De medisch-verloskundige zorg aan zwangere vrouwen in een kwetsbare situatie vraagt daarom om een intensieve samenwerking met het sociale domein. De Academies Verloskunde Maastricht (AVM) en Amsterdam-Groningen startten eind 2020 een onderzoek naar opbrengsten van een multidisciplinaire aanpak die gericht is op:

1. het identificeren van zwangere vrouwen in een kwetsbare positie door verloskundigen
2. de doorgeleiding naar het sociale domein met de jeugdgezondheidszorg (JGZ) als vast aanspreekpunt
3. de toepasbaarheid van de aanpak vanuit het perspectief van cliënten en professionals.

Samen met:

- Academie Verloskunde Amsterdam-Groningen
- Academie Verloskunde Maastricht
- GGD Zuid Limburg - JGZ
- MUMC+, afdeling Sociale Pediatrie
- Verloskundigen in Zuid-Limburg

 <https://www.av-m.nl/lectoraat/onderzoeken/samen-voor-gezondheid>

IN DE PRAKTIJK

Marijke Hendrix, senior-onderzoeker Academie Verloskunde Maastricht: “Verloskundigen stelden ons als kennisinstituut de vraag: help ons goed te signaleren door breed het gesprek aan te gaan, maar help ons vooral ook doorgeleiden naar de juiste steun in het sociale domein via 1 aanspreekpunt. In het begin waren er twijfels over het digitaal inzetten van de geactualiseerde psychosociale anamnese, maar verloskundigen blijken nu enthousiast te zijn over de hoeveelheid en kwaliteit van de verkregen informatie. Ook zijn ze positief over het laagdrempelige contact met JGZ dat tot stand is gekomen.”

Verloop 2021

Tijdens de eerste 6 maanden van het project in Zuid-Limburg is samen met verloskundigen en JGZ-verpleegkundigen de aanpak Samen voor Gezondheid ontwikkeld. In dit kader werd de bestaande psychosociale anamnese die verloskundigen gebruikten geactualiseerd. Daardoor is er in deze digitale lijst meer aandacht voor onderwerpen zoals psychische problematiek, verslaving, verstandelijke beperking en huiselijk geweld. Het contact met de JGZ voor het vinden van passende steun na signalering door de verloskundige is laagdrempelig en persoonlijk. Verloskundigen en JGZ-verpleegkundigen werden geschoold in Positieve Gezondheid om met het gezin het gesprek te voeren over alle levensdomeinen.

Resultaten 2021

Uitvoering

- Implementatie aanpak in 10 verloskundigenpraktijken in Zuid-Limburg
- Onderzoek psychosociale risicofactoren uitgevoerd a.d.h.v. 538 verloskundige dossiers
- Evaluatie bruikbaarheid en haalbaarheid van de aanpak onder deelnemende verloskundigen en JGZ-verpleegkundigen.

Scholing

- Tweedaagse scholing Positieve Gezondheid voor 35 verloskundigen en JGZ-verpleegkundigen
- Twee intervisiebijeenkomsten over de implementatie en het gebruik van Positieve Gezondheid.

Communicatie

- Handleiding voor samenwerking tussen verloskundige praktijken en JGZ verpleegkundigen.
- Digitale psychosociale anamnese, beschikbaar voor alle zorgverleners geboortezorg in Zuid-Limburg.

Subsidie

- ZonMw subsidie voor SMOOTH-studie

Doorkijk naar 2022

In 2022 vindt evaluatie plaats van het proces, de implementatie en de aanpak Samen voor Gezondheid. Dat gebeurt met interviews onder professionals en cliënten en dossieronderzoek (nameting). De resultaten worden regionaal en landelijk gedeeld. Ook heeft de AVM een ZonMw-subsidie ontvangen voor aanvullend onderzoek (SMOOTH-studie) en het doorontwikkelen van een basisstructuur van sociale verloskunde, samen met partners in de geboortezorg (1e en 2e lijn), het sociale domein en cliënten. De samenwerking tussen de professionals uit het medische en sociale domein en de impact van de aanpakken op gezondheidsuitkomsten bij moeder en kind worden onderzocht.

Media

Academie Verloskunde **ZU**
Maastricht **YD**

Kansrijke Start (Verkennen)

Lokale coalities en Knooppunten Kansrijke Start

Zwangere vrouwen en gezinnen in een kwetsbare positie, bijvoorbeeld door schulden, stress, middelengebruik, huiselijk geweld, en/of problemen met huisvesting, hebben vaak een extra steuntje in de rug nodig. Dat vraagt om een sterke samenwerking tussen professionals uit het medisch domein en sociaal domein.

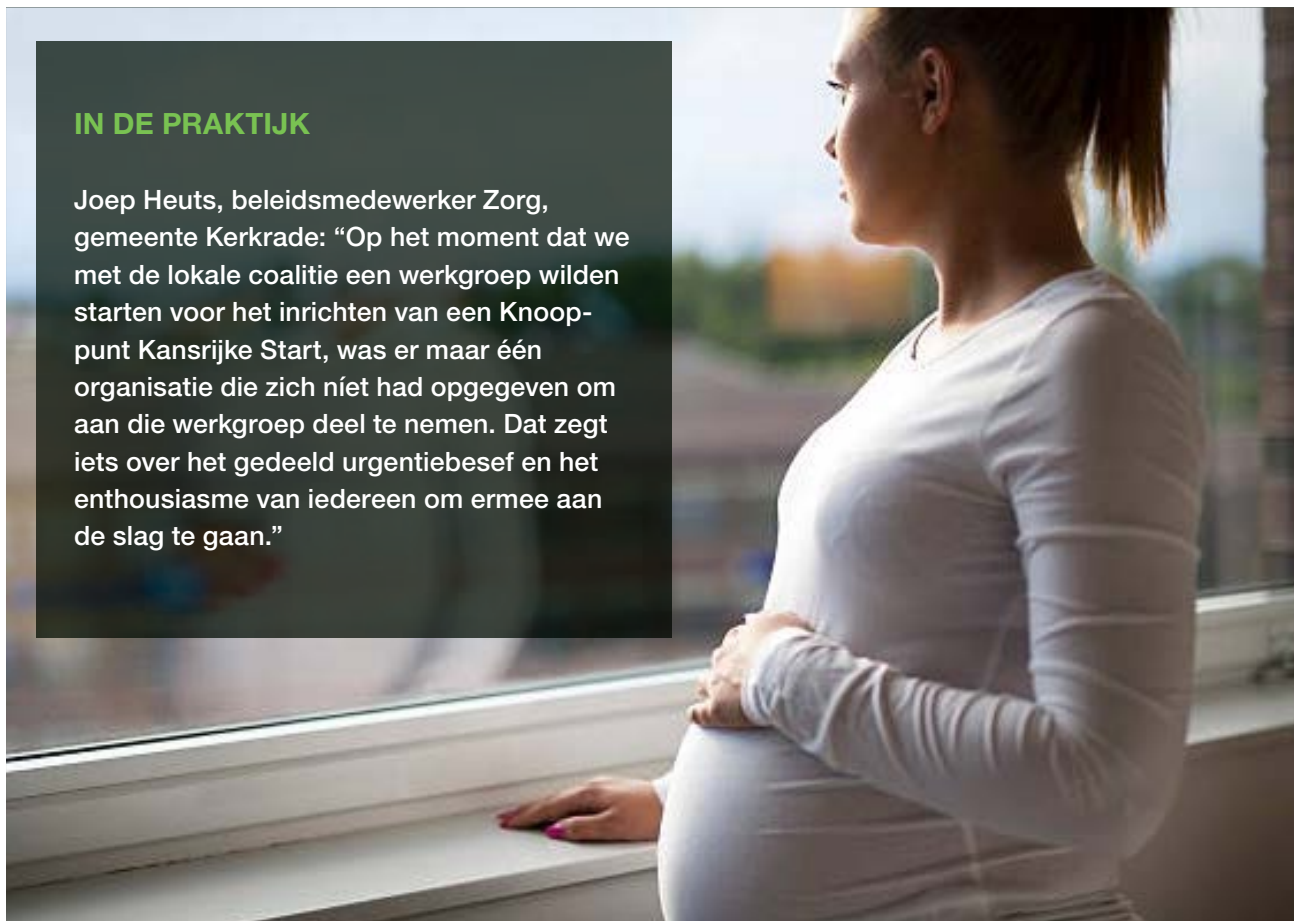
Op gemeentelijk niveau gebeurt dat door de vorming van lokale coalities Kansrijke Start, waar onder andere verloskundigen, kraamzorg, jeugdgezondheidszorg, huisartsen, gemeenten, maatschappelijk werk, GGZ en kinderopvang om tafel gaan om samenwerkingsafspraken te maken. De rode draad 'Signaleren, Verkennen, Steun op maat' vormt daarbij het vertrekpunt.

Samen met:

- Gemeenten Zuid-Limburg
- GGD Zuid Limburg - JGZ
- GGZ aanbieders
- Huisartsen/POH
- Jeugdhulpaanbieders
- Kinderopvangpartners
- Kraamzorgorganisaties
- Maatschappelijk werk
- Peuteropvang/peuterspeelzaal
- Verloskundigen in Zuid-Limburg

IN DE PRAKTIJK

Joep Heuts, beleidsmedewerker Zorg, gemeente Kerkrade: "Op het moment dat we met de lokale coalitie een werkgroep wilden starten voor het inrichten van een Knooppunt Kansrijke Start, was er maar één organisatie die zich níet had opgegeven om aan die werkgroep deel te nemen. Dat zegt iets over het gedeeld urgentiebesef en het enthousiasme van iedereen om ermee aan de slag te gaan."

Verloop 2021

Vier lokale coalities (Kerkrade, Landgraaf, Vaals en Heerlen) hebben gewerkt aan de inrichting van een Knooppunt Kansrijke Start: een multidisciplinair overleg om samen met een (aanstaande) moeder of gezin tot afspraken te komen over de inzet van passende zorg en ondersteuning. Besloten is dat Positieve Gezondheid de gezamenlijke taal wordt naar het gezin. Digitale zorgpaden zijn opgesteld als hulpmiddel voor verloskundigen en andere signaleerders om snel zicht te krijgen op de steun of hulp die in de gemeente of regio beschikbaar is, óók binnen het sociaal domein.

Resultaten 2021

Uitvoering

- Lokale coalitie Kansrijke Start in 7 gemeenten: Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Sittard-Geleen, Vaals en Voerendaal
- Digitale zorgpaden opgesteld in 3 gemeenten
- Start casusbesprekingen Knooppunt Kansrijke Start in Kerkrade, Landgraaf en Vaals
- Interviews met 25 professionals uit lokale coalities over implementatie

Scholing

- Ruim 100 professionals uit lokale coalities getraind in Positieve Gezondheid

Communicatie

- Factsheet [Landgraaf](#)
- Factsheet [Kerkrade](#)
- Factsheet [Vaals](#)

Verloop van en verbeterpunten in de samenwerking lokale coalitie.

Subsidie

- [ZonMw subsidie voor onderzoek naar het Knooppunt Kansrijke Start door GGD Zuid Limburg](#)

Doorkijk naar 2022

Doel is om het aantal gemeenten waarin lokale coalities Kansrijke Start worden gevormd stapsgewijs te vergroten in 2022. Het onderzoek van de GGD Zuid Limburg volgt hoe de samenwerking binnen de lokale coalities en de Knooppunten Kansrijke Start verloopt in Kerkrade, Landgraaf en Vaals: wat gaat goed en wat kan beter. Maar ook hoeveel zwangere vrouwen en gezinnen in een kwetsbare positie worden bereikt.

Media

The screenshot shows the ZonMw website interface. The main heading is "Project Samenhangende zorg voor kwetsbare zwangeren en kwetsbare jonge ouders: Knooppunten Kansrijke Start in Zuid-Limburg". Below this, there are sections for "Projectomschrijving", "Vraagstuk", and "Projectgegevens". An inset image shows a colorful fact sheet cover with the text "trendbreuk zuid-limburg" and "FACTSHEET 'Interviews bestaande context gemeente Kerkrade'".

Kansrijke Start (Verkennen)

Prenataal Huisbezoek

(Wijziging Wet Publieke Gezondheid)

Het vroegtijdig zorg en steun bieden tijdens de zwangerschap (prenatale zorg) draagt bij aan een goede ontwikkeling van het ongeboren kind. Met de wetwijziging 'Prenataal huisbezoek door de JGZ' worden gemeenten vanaf 1 juli 2022 verplicht een prenataal huisbezoek door de jeugdgezondheidszorg aan te bieden aan zwangeren en/of gezinnen in een kwetsbare situatie. Zodat meer aanstaande ouders in een kwetsbare situatie eerder de juiste hulp ontvangen.

Samen met:

- Gemeenten Zuid-Limburg
- GGD Zuid Limburg - JGZ
- Kraamzorgorganisaties
- Verloskundigen in Zuid-Limburg

Verloop 2021

In oktober 2021 bracht het NCJ de handreiking 'Prenataal huisbezoek JGZ' uit met daarin kaders voor de uitvoering van het prenataal huisbezoek en het belang van samenwerking tussen JGZ en andere partners, zoals de verloskundige, kraamzorg, huisarts en de gemeente. Jeugdgezondheidszorg (JGZ) van de GGD Zuid Limburg werkte aan een plan van aanpak een werkinstructie voor de JGZ-verpleegkundigen die de huisbezoeken gaan uitvoeren. Met onder andere verloskundigen en kraamzorg zijn afspraken gemaakt over de inzet van het prenataal huisbezoek. Dat is nodig, want steeds meer verloskundigen signaleren naast medische risico's ook sociale risico's in de vroege zwangerschap waardoor een prenataal huisbezoek sneller en vaker wordt aangevraagd.

Resultaten 2021

Voorbereiding

- Ketenpartners geïnformeerd over komst van wetswijziging
- Voorbereiding logistiek voor opschaling van prenatale huisbezoeken in 2022
- Concept plan van aanpak
- Concept werkinstructie

Doorkijk naar 2022

De Jeugdgezondheidszorg (JGZ) van de GGD Zuid Limburg voert al prenatale huisbezoeken uit, maar het aantal zal in 2022 toenemen. Enerzijds door de wetswijziging en anderzijds doordat het prenataal huisbezoek een onmisbare schakel is in samenwerkingsafspraken met partners rondom 'Signaleren, Verkennen, Steun op maat'. JGZ monitort het aantal huisbezoeken, wie het huisbezoek aanvraagt en welke acties eruit voortkomen. De werkinstructie zal definitief gemaakt worden en er zullen scholingen voor JGZ verpleegkundigen gegeven worden in het kader van de definitie 'kwetsbare zwangere'.

Media

Kansrijke Start (Steun op maat)

Nu Niet Zwanger

Nu Niet Zwanger (NNZ) ondersteunt vrouwen en mannen in een kwetsbare situatie en de regie te nemen over hun kinderwens om een onbedoelde zwangerschap te voorkomen. Het doel is dat iedere zorgverlener open en eerlijke gesprekken voert over kinderwens, seksualiteit en anticonceptie met zijn/haar cliënten. Het is belangrijk dat NNZ een structurele plek krijgt in organisaties. Dat gebeurt door het trainen van aandachtsfunctionarissen die ambassadeur zijn voor NNZ in hun eigen organisatie. Bij complexe casuïstiek of gebrek aan financiële middelen voor anticonceptie wordt er doorverwezen naar de NNZ-verpleegkundigen van de GGD Zuid Limburg.

Samen met:

o.a. AnaCare, CMWW Brunssum Onderbanken, Daelzicht, Experisetteam Heerlen, Gemeenten Zuid-Limburg, GGD Zuid-Limburg, Heerlen STAND-BY!, JENS, Koraal Gastenhof, Kraamzorgorganisaties, Leger des Heils, LEVANTOgroep, Mecuma, MEE Zuid-Limburg, Mondriaan, MUMC+, Partners In Welzijn, Provincie Limburg, 't Prunelleke, Raad voor de Kinderbescherming, Radar, Veilig Thuis, Verloskundigen in Zuid-Limburg, Xonar, Zuyderland MC.

 <https://www.ggdzl.nl/professionals/seksuele-gezondheid/programma-nu-niet-zwanger/>

IN DE PRAKTIJK

Renee Klaassen, projectleider, GGD Zuid Limburg: “Het netwerk van Kansrijke Start begint zijn vruchten af te werpen voor Nu Niet Zwanger! Getrainde aandachtsfunctionarissen NNZ, waaronder maatschappelijk werkers, trainen op hun beurt weer collega's Ook medisch professionals, zoals huisartsen en verloskundigen, zijn betrokken. Zij zijn belangrijke signaleerders en we zien nu dat steeds meer huisartsen naar NNZ verwijzen. De sneeuwbal is gaan rollen!”

Verloop 2021

Vergeleken met 2020 is het aantal verwijzingen vanuit huisartsen en verloskundigen naar de GGD dit jaar gestegen. Het bereik van verschillende doelgroepen is daarmee vergroot. In Heerlen is er bijvoorbeeld goed contact opgebouwd met een huisarts die betrokken is bij de dag/nachtopvang van het Leger des Heils. In 2021 zijn tevens de contacten met ziekenhuizen (gynaecologie) en het sociaal domein (verslavingszorg, JENS) versterkt. Ook met VoorZorg en Stevig Ouderschap is er een sterke samenwerking en er wordt er veel onderling naar elkaar verwezen.

Resultaten 2021

Uitvoering

- 284 deelnemers NNZ (154 cliënten begeleid door GGD, 130 cliënten begeleid door eigen hulpverlener)
- 242 cliënten stelden kinderwens uit of had geen kinderwens
- 191 cliënten kozen voor anticonceptie

Vorbereiding

- Structurele borging toegezegd door alle 16 Zuid-Limburgse gemeenten

Scholing

- 35 aandachtfunctionarissen NNZ (in totaal 106 professionals getraind)

Communicatie

- 14 digitale intervisiebijeenkomsten
- [Factsheet Nu Niet Zwanger](#)

Doorkijk naar 2022

Om in 2022 nog meer cliënten te kunnen ondersteunen, zal het NNZ netwerk verder worden uitgebreid, o.a. door het trainen van nieuwe aandachtfunctionarissen in verschillende organisaties en door het aangaan van nieuwe samenwerkingen met medische professionals en organisaties in de regio. Er zullen nieuwe intervisiebijeenkomsten worden gehouden om de uitvoering van NNZ op cliëntniveau te optimaliseren. Daarnaast ligt de urgentie voor 2022 in het inhoudelijk en financieel borgen van NNZ binnen de gemeenten en organisaties uit het opgebouwde netwerk.

Media

Desi Hollman van Nu Niet Zwanger zorgt dat vrouwen zelf de regie kunnen pakken

De cliënten van sociaal verpleegkundige Desi Hollman zijn vooral vrouwen met psychiatrische problemen, verslavingen of een verstandelijke beperking; vrouwen die dakloos zijn; in de prostitutie werken of in financiële nood zitten. „Bij ons komen mensen die heel kwetsbaar zijn. Ze worden aangemeld door de huisarts, iemand uit het sociale netwerk of bijvoorbeeld de verloskundige.“ Zo vervees die laatste een vrouw die voor de vierde keer onbedoeld zwanger was door naar Nu Niet Zwanger. De eerste drie kinderen waren thuisgeplaatst; de moeder kon niet voor hen zorgen omdat ze met meerdere problemen kampte, zoals verslavingen en huiselijk geweld. „Ik ben het gesprek aangegaan. Ze was heel verdrietig dat ze haar kinderen maar eens in de twee weken mocht zien en haar nog ongeboren kind ook uit huis geplaatst zou worden. Ze wilde zo graag meer moeder zijn voor haar kinderen, meer contact met ze hebben. Niet opnieuw zwanger worden.“ Bij de vrouw kwamen al hulpverleners over de vloer, maar niemand praatte over anticonceptie. „Dat gebeurt in de praktijk helaas zelden. Hulpverleners zijn heel betrokken, maar niemand bespreekt de kinderwens.“ Dat doet Hollman wel. „De zwangerschap overkomt vrouwen in deze kwetsbare situaties vaak. Het is niet gepland of bewust gebeurd. Ze hebben lang niet altijd kennis over anticonceptie. Soms denken ze dat ze net voor ze seks gaan hebben een pil moeten slikken. Ze weten het gewoon niet, ook niet wat er allemaal op de markt is.“ Door gesprekken probeert de verpleegkundige duidelijk te krijgen wat de vrouwen echt nodig hebben. „Waar zit de pijn, wat is het probleem? Soms is het heel simpel en gaat het alleen om het vergoeden van de pil.“ Het is niet de beschelling mensen van een zwangerschap af te houden. Wel dat ze er bewust mee omgaan. „Je zorgt eigenlijk dat ze zelf weer de regie pakken. Een kind krijgen en opvoeden heeft immers enorm veel impact op je leven.“

Kansrijke Start (Steun op maat)

Geboortezorg Flex

Kraamzorg is belangrijk voor een gezonde start van moeder en kind. Helaas kiezen juist moeders die méér zorg kunnen gebruiken voor minder uren of zelfs geen kraamzorg. In de proeftuin Geboortezorg Flex krijgen 150 gezinnen in een kwetsbare positie vrijstelling van de wettelijke eigen bijdrage van €4,60 per uur. Zo zijn zij verzekerd van voldoende kraamzorg tijdens de eerste 8 tot 10 dagen na de bevalling. Daarnaast ontvangen 100 kwetsbare gezinnen extra hulp van een kraamverzorgende in de eerste 6 maanden na de geboorte van de baby. Naast financiële en personele inzet vanuit de samenwerkingspartners subsidieert ook de Provincie Limburg deze proeftuin.

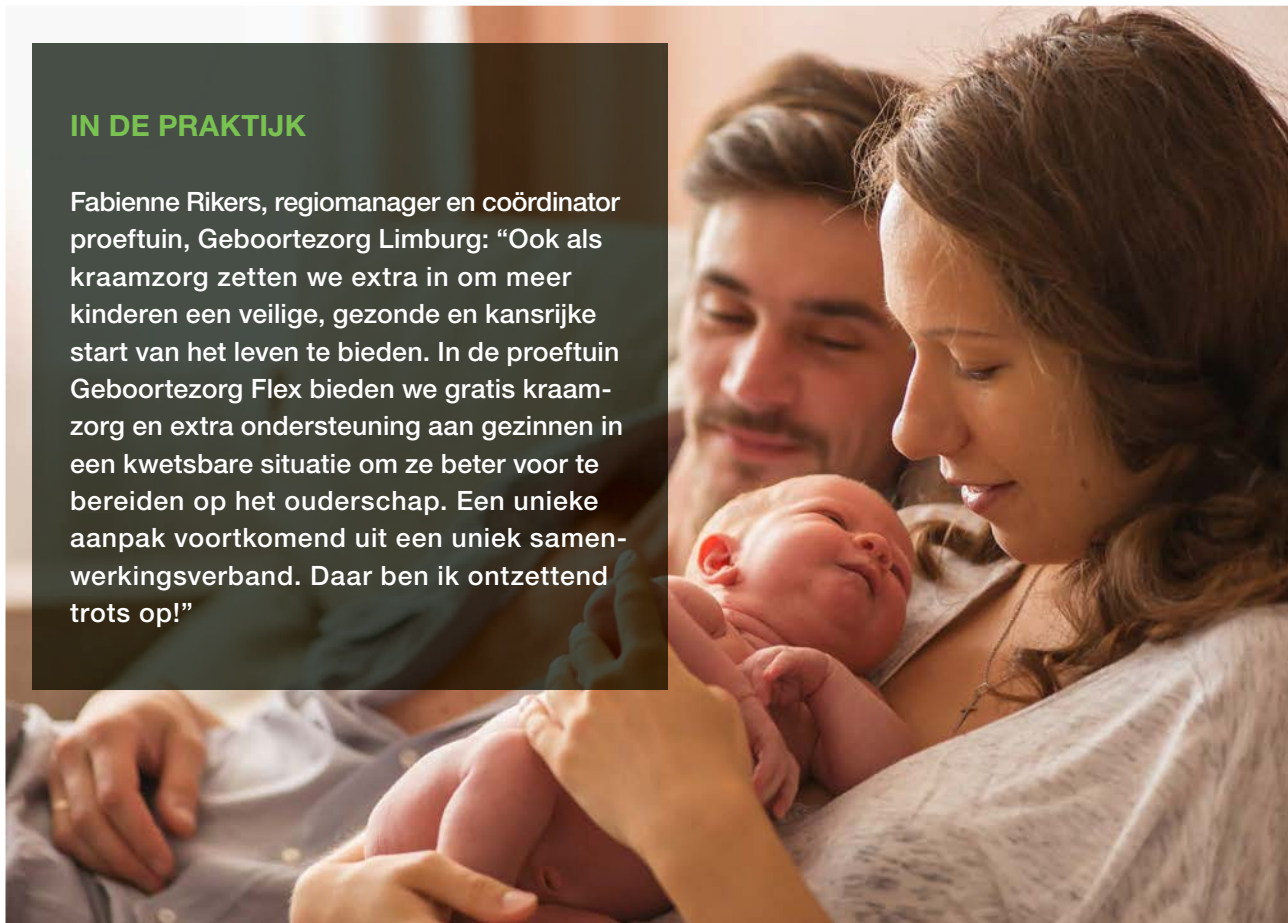
Samen met:

- Geboortezorg Limburg
- Gemeenten in Parkstad
- Gemeente Sittard-Geleen
- GGD Zuid Limburg - JGZ
- Provincie Limburg
- Verloskundig Samenwerkingsverband Samen Zuyd
- Zorgverzekeraars CZ en VGZ

 Website: <https://www.geboortezorglimburg.nl/geboortezorg-flex/>

IN DE PRAKTIJK

Fabienne Rikers, regiomanager en coördinator proeftuin, Geboortezorg Limburg: “Ook als kraamzorg zetten we extra in om meer kinderen een veilige, gezonde en kansrijke start van het leven te bieden. In de proeftuin Geboortezorg Flex bieden we gratis kraamzorg en extra ondersteuning aan gezinnen in een kwetsbare situatie om ze beter voor te bereiden op het ouderschap. Een unieke aanpak voortkomend uit een uniek samenwerkingsverband. Daar ben ik ontzettend trots op!”

Verloop 2021

In de zomer van 2021 is het plan van aanpak voor de proeftuin opgeleverd. Verloskundigen, kraamzorg, JGZ en gemeenten hebben afspraken gemaakt over wanneer en hoe steun vanuit de proeftuin wordt ingezet. Na de implementatieperiode, waarin onder andere een digitale startbijeenkomst voor betrokken professionals plaatsvond, is Geboortezorg Flex per 1 november 2021 gestart. De GGD voert onderzoek uit naar de effecten. Er is veel belangstelling in de regio en in het land voor de proeftuin. Zo was er aandacht voor in [De Limburger](#) en via de [landelijke nieuwsbrief Kansrijke Start](#).

Resultaten 2021

Uitvoering

- 15 deelnemers Proeftuin
- Start onderzoek

Vorbereiding

- [Plan van aanpak](#)
- Monitoring en evaluatieplan

Scholing

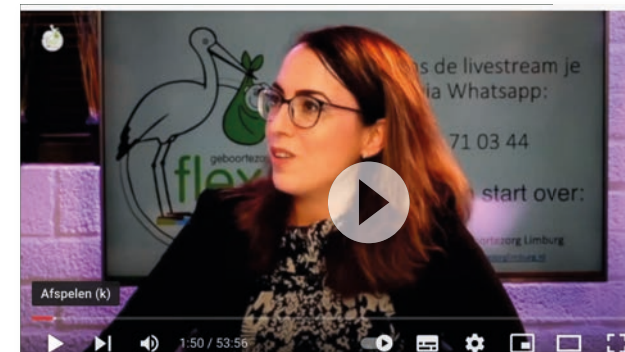
- [Kick-off meeting om ketenpartners te informeren](#)
- Scholing Positieve Gezondheid voor 30 medewerkers Geboortezorg Limburg

Doorkijk naar 2022

Tot eind 2022 kunnen gezinnen instromen in de proeftuin. Om de uitvoering goed te begeleiden, is een projectgroep gevormd. Met behulp van vragenlijsten, interviews en registraties verzamelt de GGD tot medio 2023 gegevens over de effecten van en ervaringen met deze nieuwe vorm van kraamzorgondersteuning voor gezinnen in een kwetsbare positie.

Media

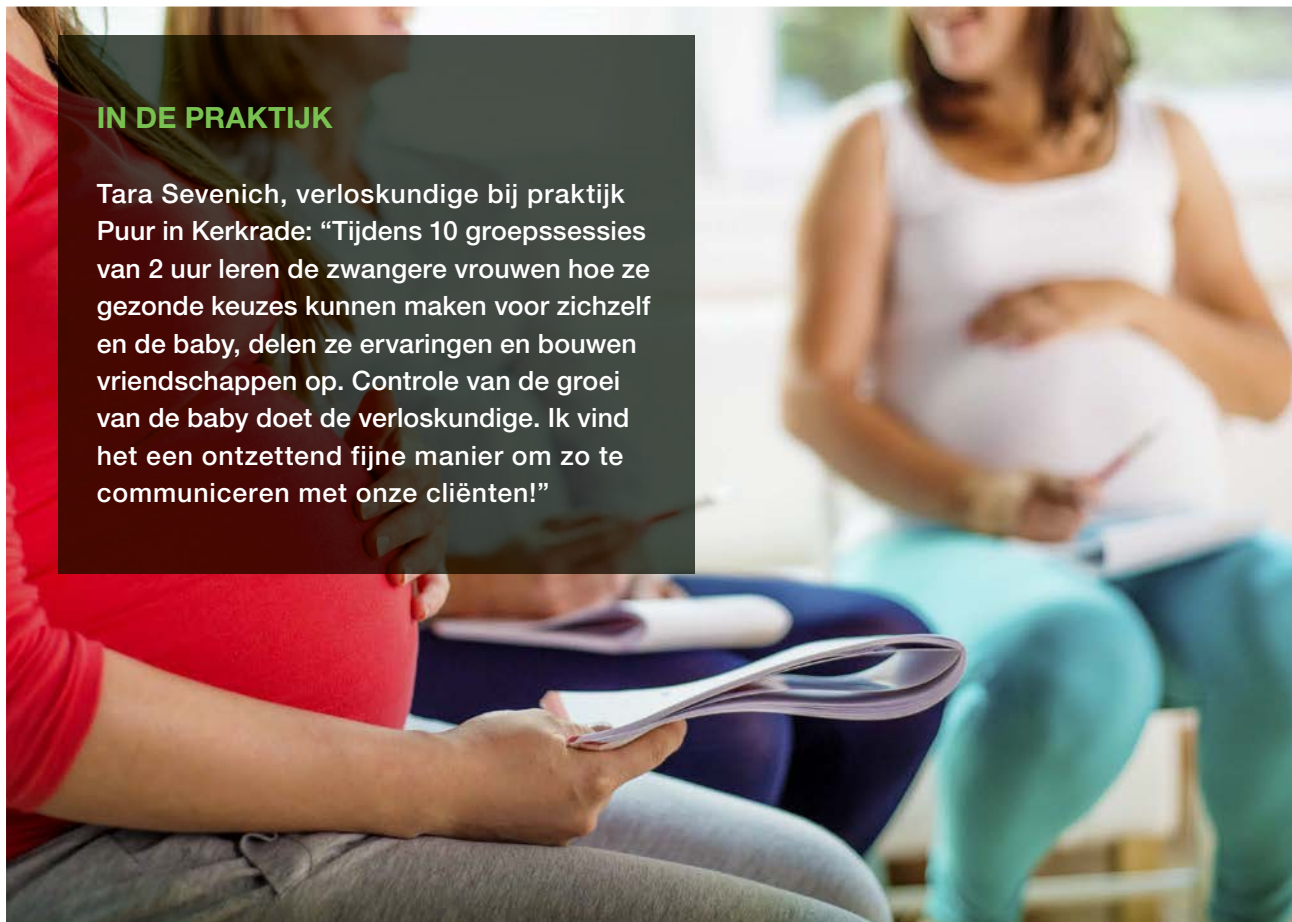
Kansrijke Start (Steun op maat)

Centering Zwangerschap

Bij CenteringZwangerschap vinden de controles bij de verloskundige niet individueel maar in een groep van 8 tot 12 zwangeren met een vergelijkbare zwangerschapsduur plaats. De verloskundige begeleidt de groep samen met een kraamverzorgende of JGZ-verpleegkundige. Zwangere vrouwen krijgen gemiddeld 17 uur méér zorg dan in een individueel traject waardoor er meer aandacht is voor factoren die de zwangerschap en de gezondheid van moeder en kind beïnvloeden. CenteringZwangerschap is goed onderbouwd. Het zorgt voor betere zwangerschapsuitkomsten en een betere start voor moeder en kind.

Samen met:

- Gemeenten Zuid-Limburg
- GGD Zuid Limburg - JGZ
- Kraamzorgorganisaties
- Provincie Limburg
- Verloskundigen in Zuid-Limburg

IN DE PRAKTIJK

Tara Sevenich, verloskundige bij praktijk Puur in Kerkrade: “Tijdens 10 groepssessies van 2 uur leren de zwangere vrouwen hoe ze gezonde keuzes kunnen maken voor zichzelf en de baby, delen ze ervaringen en bouwen vriendschappen op. Controle van de groei van de baby doet de verloskundige. Ik vind het een ontzettend fijne manier om zo te communiceren met onze cliënten!”

Verloop 2021

Dankzij een implementatiesubsidie van de Provincie Limburg doorliepen in 2021 acht verloskundigenpraktijken het implementatietraject. In juni en september zijn drie trainingen georganiseerd. Drie verloskundigenpraktijken zijn in september gestart met de eerste CenteringZwangerschap groepen. De eerste reacties van zowel professionals als zwangeren zijn erg positief. Met de gemeente Maastricht hebben verkennende gesprekken plaatsgebonden over financiële ondersteuning voor een Centering praktijk aldaar. Daarnaast is een wervingsfilmje voor zwangere vrouwen opgenomen dat verloskundigenpraktijken kunnen inzetten.

Resultaten 2021

Uitvoering

- Start CenteringZwangerschap in 3 verloskundigenpraktijken:
 - Puur in Kerkrade
 - Schoffelen en Van Vleuten in Maastricht
 - Natuurlijk bij Jeanny in Simpelveld
- 5 CenteringZwangerschap groepen gestart

Scholing

- Training CenteringZwangerschap gevolgd door:
 - 23 verloskundigen van 8 praktijken
 - 8 kraamverzorgenden
 - 2 JGZ-verpleegkundigen

Doorkijk naar 2022

Het enthousiasme over CenteringZwangerschap breidt zich uit! Ook andere verloskundigenpraktijken hebben inmiddels interesse getoond om in 2022 de training te volgen. Duurzame bekostiging is nog een belangrijk vraagstuk dat centraal staat in gesprekken tussen verloskundigen, kraamzorg, gemeenten en GGD. In afwachting van landelijke, structurele financieringsoplossingen draagt de Parkstadregio in 2022 bij aan de kosten voor verloskundigenpraktijken in de Parkstad gemeenten vanuit de Regio Deal gelden. Gemeente Sittard-Geleen ondersteunt in 2022 de startende praktijk in Geleen in de vorm van den pilot.

Media

The screenshot shows the TNO website with a news article. The article title is "CENTERINGZORG TIJDENS DE ZWANGERSCHAP BESPAART ZORGCOSTEN" dated 18 FEB 2021. The text discusses how CenteringZorg (CenteringPregnancy) during pregnancy leads to better health behavior, saving future care costs. It mentions an economic evaluation by TNO in the Netherlands and advises investment in further implementation. A photo shows a group of people in a meeting.

Kansrijke Start (Steun op maat)

VoorZorg

VoorZorg is een bewezen effectief programma voor jonge vrouwen die < 28 weken zwanger zijn van hun eerste kind en te maken hebben met een opeenstapeling van complexe problemen. VoorZorg bestaat uit een zeer intensief schema van huisbezoeken door een speciaal opgeleide VoorZorg-verpleegkundige van de JGZ, die ondersteunt tijdens de zwangerschap en bij de verzorging en opvoeding van het kind. De huisbezoeken beginnen zo vroeg mogelijk in de zwangerschap, totdat het kind 2 jaar oud is.

Samen met o.a.:

- Gemeenten Zuid-Limburg
- GGD Zuid Limburg
- Koraal
- Kraamzorgorganisaties
- Maatschappelijk werk
- Overleg Zwangeren in een kwetsbare situatie (Samenwerking medisch-sociaal domein)
- Radar
- Verloskundigen in Zuid-Limburg

 <https://www.ncj.nl/voorzorg/wat-is-voorzorg/>

IN DE PRAKTIJK

Karlijn Penders, Voorzorg verpleegkundige, GGD Zuid Limburg: “We hebben inmiddels de eerste trajecten succesvol afgerond. Je ziet daar jonge zelfstandige moeders die heel diep zijn gegaan. Een casus die heel aangrijpend was, was die van een dakloze vrouw, 24 weken zwanger, die via de maatschappelijke opvang binnenkwam. Ze woont nu zelfstandig in een appartement en is een opleiding gestart. Haar kindje van 2 jaar doet het hartstikke goed en gaat naar de kinderopvang. Een ontzettend mooi resultaat! Ze vertelde: “Als ik jou niet had gehad, dan had ik waarschijnlijk nog steeds op straat gelegen.”. Daar krijg je kippenvel van.”

Verloop 2021

Er is een sterke samenwerking opgebouwd met ketenpartners waardoor het aanmelden voor VoorZorg goed verloopt. Wel heeft de Coronacrisis in 2021 het ondersteunen van gezinnen bemoeilijkt: de vaste structuur van huisbezoeken bij gezinnen en fysieke afstemming met ketenpartners kwam onder druk te staan. Bovendien is de doelgroep lastig per telefoon te begeleiden. Ondanks alles is het gelukt om zoveel mogelijk huisbezoeken door te laten gaan. VoorZorg neemt een belangrijke plek in het ondersteuningsaanbod in, naast andere vormen van hulp en steun voor zwangere vrouwen en jonge gezinnen met complexe problemen die beschikbaar zijn in de regio.

Resultaten 2021

Uitvoering

- 21 trajecten VoorZorg gestart
- Coördinator VoorZorg en Stevig Ouderschap neemt deel aan Knooppunt Kansrijke Start Landgraaf

Vorbereiding

- Structurele borging toegezegd door alle 16 Zuid-Limburgse gemeenten

Scholing

- 10 Intervisie/supervisie bijeenkomsten

Communicatie

- [Factsheet VoorZorg](#)

Karlijn Penders

VoorZorg-
verpleegkundige,
Coördinator
VoorZorg, GGD
Zuid-Limburg

Doorkijk naar 2022

De lopende VoorZorg-trajecten worden voortgezet en het doel is om 25 nieuwe trajecten op te starten in 2022. De VoorZorg-verpleegkundigen blijven proactief contact houden met ketenpartners en maken verbindingen met andere, nieuwe programma's waar VoorZorg gezinnen baat bij kunnen hebben, zoals Geboortezorg Flex en CenteringZwangerschap.

Media

“Het is enorm dankbaar werk. Hoe mooi is het als je deze vrouwen toch zo ver kunt krijgen dat ze voor zichzelf opkomen, dat ze voor hun kindje opkomen, dat ze die moederrol oppakken en die verantwoordelijkheid nemen. De 2 jaar waarin we ze begeleiden zijn kort, maar als je ziet wat daar allemaal in gebeuren kan, dat is gewoon fantastisch.”

VoorZorg

Kansrijke Start (Steun op maat)

Stevig Ouderschap

Stevig Ouderschap biedt extra ondersteuning aan (aanstaande) gezinnen waar de omstandigheden moeilijker zijn dan gemiddeld, bijvoorbeeld door een belastende voorgeschiedenis of onvoldoende steun in hun omgeving. Het programma gaat uit van de eigen kracht, eigen behoeften en eigen invulling van het ouderschap van (aanstaande) ouders waardoor er een passende individuele begeleiding plaatsvindt. Ouders worden ondersteund door een daartoe opgeleide Stevig Ouderschap-verpleegkundige. Stevig Ouderschap draagt bij aan een positieve en veilige opvoeding. Deze methodiek is in Nederland ontwikkeld en gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek en praktijkervaringen.

Samen met o.a.:

- Gemeenten Zuid-Limburg
- GGD Zuid Limburg
- Kraamzorg
- Maatschappelijk werk
- Overleg Zwangeren in een kwetsbare situatie (Samenwerking medisch-sociaal domein)
- Provincie Limburg
- Toegangsteams Jeugd
- Verloskundigen/gynaecologen in Zuid-Limburg

 <https://www.stevigouderschap.nl>

IN DE PRAKTIJK

Karlijn Penders, coördinator Stevig Ouderschap Maastricht-Heuvelland, GGD Zuid Limburg: “We zien steeds vaker dat een gezin wat reeds voor een eerste kind ondersteuning van Stevig Ouderschap heeft gehad, toch een mate van kwetsbaarheid ervaart en ook voor het tweede kind ondersteuning wenst vanuit Stevig Ouderschap. De verpleegkundige heeft reeds vanuit het eerste traject een vertrouwensband met de ouder opgebouwd waardoor nog meer diepgang in het traject aangebracht kan worden.”

Verloop 2021

Door een proactieve benadering van ketenpartners, weten zij inmiddels de weg naar Stevig Ouderschap goed te vinden. Door Corona werd ook dit jaar het doen van huisbezoeken bemoeilijkt en veel casussen vroegen meer tijd dan aanvankelijk gedacht. Desondanks werd er middels inzet van Stevig Ouderschap in 2021 aan 96 kwetsbare gezinnen ondersteuning geboden, waardoor zij op eigen kracht verder konden of toe geleid werden naar de juiste hulp.

Resultaten 2021

Uitvoering

- 96 deelnemende gezinnen Stevig Ouderschap
- Coördinator VoorZorg en Stevig Ouderschap neemt deel aan Knooppunt Kansrijke Start Landgraaf

Vorbereiding

- Structurele borging toegezegd door alle 16 Zuid-Limburgse gemeenten

Scholing

- 10 Intervisie/supervisie bijeenkomsten voor Stevig Ouderschap verpleegkundigen

Communicatie

- [Factsheet Stevig Ouderschap](#)

Doorkijk naar 2022

Reeds aangemelde Stevig Ouderschap-trajecten worden opgepakt. De targets die behaald dienen te worden in 2022 worden in het eerste kwartaal van dat jaar vastgesteld. Indien de wetswijziging Prenatale Huisbezoeken naar verwachting per 1 juli 2022 kan worden uitgevoerd, neemt mogelijkerwijs het aantal aanvragen voor Stevig Ouderschap toe. De wens is daarom om meer Stevig Ouderschap verpleegkundigen op te leiden.

Media

De eerste levensjaren zijn cruciaal voor de sociale, cognitieve en motorische ontwikkeling van peuters. Gemeenten en samenwerkingspartners zetten al jaren interventies in om achterstanden in de ontwikkeling van peuters te voorkomen of weg te werken. Waar nodig en mogelijk zal die aanpak nog verbeterd en intensiever worden.

Peutertijd

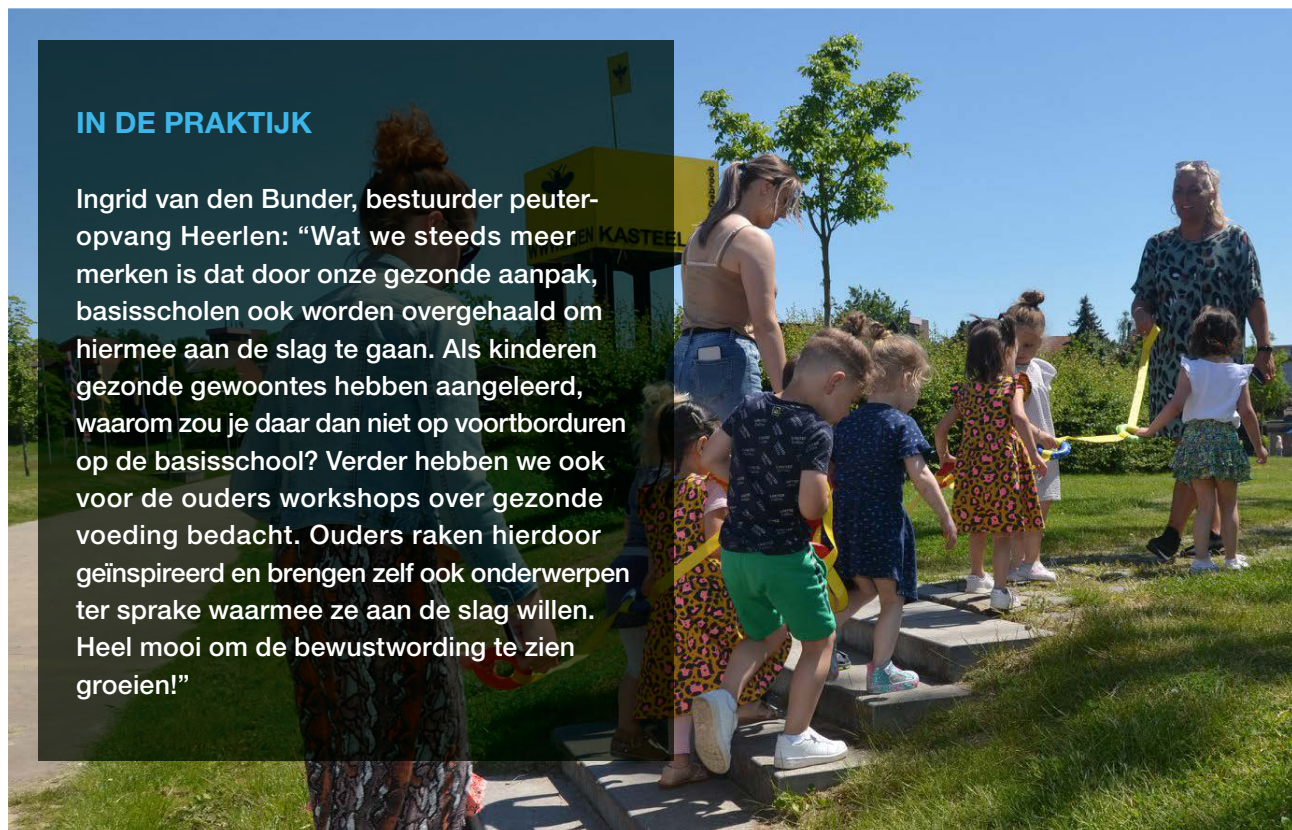
Peutertijd

Gezonde Kinderopvang

De leeftijd 0-4 jaar is een cruciale fase voor de vorming van gewoonten en gedrag. De kinderopvang speelt een grote rol in het aanleren van gezonde gewoonten op jonge leeftijd. Vanuit de aanpak Gezonde Kinderopvang worden pedagogisch medewerkers van kinderopvangorganisaties opgeleid tot 'coach Gezonde Kinderopvang' en wordt er per opvanglocatie gewerkt aan verschillende thema's zoals voeding en beweging. Regionale coördinatie en ondersteuning wordt verzorgd door de coördinator Gezonde Kinderopvang van de GGD Zuid Limburg. De aanpak Gezonde Kinderopvang is tevens opgenomen als speerpunt in het Preventieakkoord Zuid-Limburg.

Samen met:

- Gastouders
- GGD Zuid Limburg
- Kinderopvangorganisaties
- Peuteropvang
- Universiteit Maastricht

IN DE PRAKTIJK

Ingrid van den Bunder, bestuurder peuteropvang Heerlen: “Wat we steeds meer merken is dat door onze gezonde aanpak, basisscholen ook worden overgehaald om hiermee aan de slag te gaan. Als kinderen gezonde gewoontes hebben aangeleerd, waarom zou je daar dan niet op voortborduren op de basisschool? Verder hebben we ook voor de ouders workshops over gezonde voeding bedacht. Ouders raken hierdoor geïnspireerd en brengen zelf ook onderwerpen ter sprake waarmee ze aan de slag willen. Heel mooi om de bewustwording te zien groeien!”

Verloop 2021

GGD Zuid Limburg heeft in 2020 bij alle Zuid-Limburgse kinderopvangorganisaties geïnventariseerd op welke manier er aan gezondheid wordt gewerkt. Het rapport met de resultaten is in april 2021 gepubliceerd. ZonMw honoreerde de subsidieaanvraag '[Zuid-Limburg aan de slag met Gezonde Kinderopvang](#)'. Het lerend netwerk dat voor dit vierjarig project is opgericht, bestaande uit o.a. pedagogisch medewerkers, gaat aan de slag met het delen van kennis en ervaringen, bespreken van werkprocessen en verbeteren van gezondheidsvaardigheden van pedagogisch medewerkers. Ook wordt gekeken om initiatieven vanuit de kinderopvang zelf en programma's waaronder JOGG, SuperFIT en Gezonde School met elkaar te verbinden. Een promovendus is aangesteld bij de Universiteit Maastricht om de uitvoering met onderzoek te ondersteunen.

Als de basisschool structureel meer aandacht besteedt aan voeding en bewegen, worden kinderen vitaler en socialer. Dat blijkt uit de pilot met het programma De Gezonde Basisschool van de Toekomst. Zuid-Limburg wil dit programma nu op veel meer basisscholen tot de nieuwe norm maken. Daarnaast stimuleert de regio integrale samenwerking tussen kinderopvang en basisschool.

Basisschool

Voortgezet onderwijs

De puberteit is een spannende en soms ook moeilijke periode, zowel voor pubers als hun ouders. Problemen kunnen leiden tot schooluitval: in Zuid-Limburg gebeurt dat vaker dan landelijk het geval is. Ondersteuning van kwetsbare leerlingen is essentieel.

Gezonde School

Volgens een landelijk ontwikkelde aanpak werken Gezonde Scholen planmatig en structureel aan het bevorderen van gezondheid van leerlingen. Vaak doet een school al veel aan gezondheid. De Gezonde School-aanpak gaat uit van wat je als school al doet en helpt om keuzes te maken. Stap voor stap bouwt de school zo verder. Als je met de Gezonde School-aanpak werkt, kun je één of meer themacertificaten aanvragen, onderdeel van het vignet Gezonde School. Met dit kwaliteitskeurmerk laat je zien dat jouw school uitblinkt in een gezonde leefstijl. De Gezonde School adviseur van de GGD ondersteunt en adviseert de school hierbij.

Samen met:

- Alle betrokken scholen/ scholengemeenschappen/schoolbesturen
- Gemeenten Zuid-Limburg
- GGD Zuid Limburg
- Landelijke thema-instituten
- Regionale thema-instituten

 <https://www.ggdzl.nl/professionals/advisering-scholen/advisering-gezonde-school/>

IN DE PRAKTIJK

Judith Aerdts, Gezonde School adviseur, GGD Zuid Limburg: “Gezonde School is de paraplu voor veel thema’s, zoals voeding, welbevinden, beweging, gezonde relaties en seksualiteit. De coronacrisis heeft duidelijk gemaakt hoe belangrijk een gezonde leefstijl is. Middels de Gezonde School-aanpak kunnen scholen structureel aan de slag, met een thema dat past bij de school en de leerlingen. En dat hebben ook veel scholen in 2021 gedaan!”

Verloop 2021

Zowel landelijk als regionaal is er veel aandacht geweest voor de Gezonde School. Scholen zijn zich mede door corona, steeds meer bewust van het belang van het thema gezonde leefstijl en de rol die de school daarin kan spelen. De impuls gelden die er zijn in het kader van corona werden o.a. via Gezonde School ingezet. Daarmee was het mogelijk om extra activiteiten te organiseren, met name op het gebied van de thema’s welbevinden, relaties en seksualiteit. Ook werd er dit jaar meer samengewerkt met Gezonde Basisschool van de Toekomst (GBT). Er zijn dit jaar minder scholen dan beoogd die het vignet Gezonde School ontvingen. Dit heeft o.a. te maken met het uitstel dat scholen kregen voor verantwoording van subsidies, vanwege corona.

Resultaten 2021

Uitvoering

- 89 Gezonde Scholen in Zuid-Limburg (toename van 3 scholen ten opzichte van 2020)
- 162 themacertificaten in Zuid-Limburg (toename van 12 themacertificaten ten opzichte van 2020)
- 9 Gezonde School-adviseurs in alle 16 Zuid Limburgse gemeenten

Communicatie

4 nieuwsbrieven

Doorkijk naar 2022

De ambitie voor 2022 is om te groeien naar 100 Gezonde Scholen in Zuid-Limburg en meer bekendheid over de aanpak en de mogelijkheden voor een school om kleine stappen te zetten naar een Gezonde School. De Gezonde School kan een groeimodel zijn op weg naar een GBT, daarom wordt de samenwerking met GBT geïntensiveerd. Ook zal er in beide programma's meer ingezet worden op de doorgaande lijn naar het voortgezet onderwijs. De Gezonde School-adviseurs vervullen hierin een belangrijke verbindende rol (ook in relatie tot JOGG en Jong Leren Eten).

Media

Basisschool

Gezonde Basisschool van de Toekomst

Kinderen worden gezonder als ze op school gezond lunchen, meer bewegen en in de klas leren over gezond gedrag. Dat blijkt uit [onderzoek van de Universiteit Maastricht naar de Gezonde Basisschool van de Toekomst \(GBT\)](#). Op een GBT wordt het dagprogramma verlengd, om per dag een uur meer te kunnen bewegen, gezamenlijk een gezonde lunch te nuttigen en meer aandacht te besteden aan ontspanning en leefstijl. De Stichting GBT faciliteert en ondersteunt de opschaling van het concept in Limburg en bewaakt de kwaliteit op locatie. Twee kwartiermakers enthousiasmeren, samen met de coördinator GBT vanuit de GGD, scholen en gemeenten en adviseren over het proces om te komen tot een GBT. Daarnaast ondersteunen ook de Gezonde Schooladviseurs vanuit de GGD met inhoudelijke expertise.

Samen met:

- Bedrijven en andere private organisaties
- Gemeenten Zuid-Limburg
- GGD Zuid Limburg
- Koepelorganisaties scholen (MOVARE, Kindante)
- Kinderopvangorganisaties
- Provincie Limburg
- Stichting GBT
- Universiteit Maastricht

 <https://www.ggdzl.nl/professionals/advisering-gemeenten/trendbreuk/gezonde-basisschool-van-de-toekomst/>

IN DE PRAKTIJK

Marlou Eggen, coördinator GBT, GGD Zuid Limburg: “Positief! Zo reageren scholen die zijn gestart met het concept GBT. Vooral ouders zijn erg enthousiast. Natuurlijk zijn er altijd praktische hobbels. Bijvoorbeeld een speelveldje dat geschikt lijkt voor sport en spel, maar vol hondenpoep ligt. Daar zoeken we samen oplossingen voor. Het vraagt maatwerk per school om iedereen mee te nemen in het gedachtegoed van de GBT. Samen met de kwartiermakers probeer ik als adviseur de scholen daar zoveel mogelijk bij te helpen en dat werpt zijn vruchten af.”

Verloop 2021

De GBT beweging is op gang gebracht met de start van een aantal nieuwe GBT scholen. Daarnaast hebben een aantal scholen de doorontwikkeling gemaakt naar een volledige GBT, met hulp van lokale supermarkten. Er is gewerkt aan een aanbesteding voor de lunch op scholen, die begin 2021 wordt uitgezet. Één basisschool is gestart met een pilot waar kinderen een gezond ontbijt in plaats van een gezonde lunch ontvangen. De coronacrisis bracht uitdagingen met zich mee doordat kinderen niet of minder op school waren en er vaak geen externen op school mochten komen. Om die reden zijn er filmpjes opgenomen voor ouders en brochures uitgedeeld om hen op afstand te ondersteunen bij het maken van gezonde keuzes voor hun kind. Ook is een verdere samenwerking met de Gezonde School en JOGG gerealiseerd en verscheen de **handreiking ‘De GBT legt uit’**.

Resultaten 2021

Uitvoering

- 6 nieuwe GBT scholen in Kerkrade, Simpelveld, Maastricht en Sittard-Geleen
- 4 oorspronkelijk GBT 'beweegscholen' uitgebreid door aanbieden van gezonde voeding

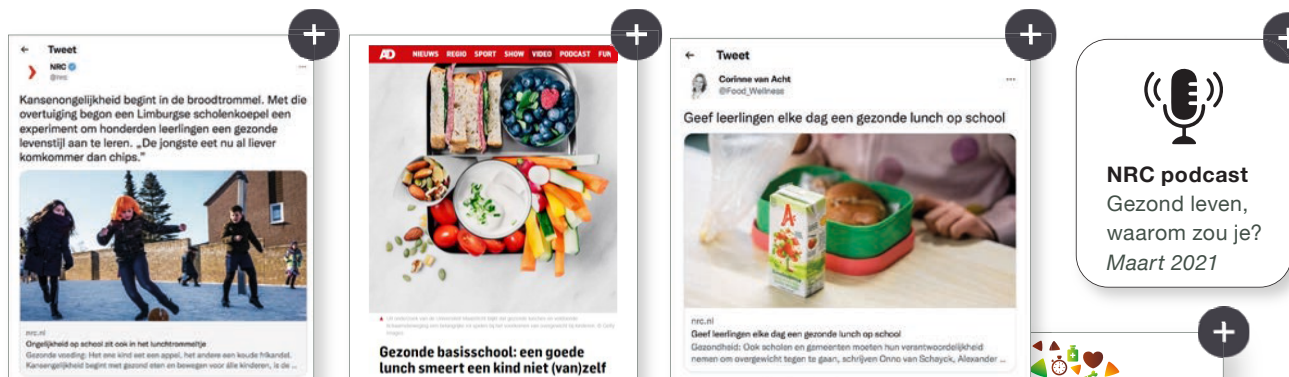
Communicatie

- Informatiematerialen voor ouders en voor scholen
- Ouderavond
- Gesprekken met alle ouders op 2 scholen om het concept nader toe te lichten
- Handreiking 'De GBT legt uit'

Doorkijk naar 2022

Vier nieuwe scholen zijn voornemens om in het schooljaar 2022-2023 te starten als GBT. Nog meer dan voorheen wordt de samenwerking opgezocht met lokale partijen, bijvoorbeeld sportverenigingen en moestuinen. De kwartiermakers en coördinator van de GGD blijven de GBT scholen ook in 2022 ondersteunen. De samenwerking met Gezonde School en JOGG wordt verder uitgebreid en er zal worden gewerkt aan het vertalen van de principes van Gezonde Basisschool van de Toekomst (GBT) naar het voortgezet onderwijs. De lobby om GBT op de landelijke politieke agenda te zetten wordt vanuit de stichting GBT gecontinueerd.

Media

Mentoren- programma

Naar voorbeeld van het succesvolle “Mentoren op Zuid” in Rotterdam, werkt Zuid-Limburg aan een mentorenprogramma waarin studenten van Zuyd Hogeschool 20 weken lang als mentor een luisterend oor bieden aan medestudenten of leerlingen in het voortgezet onderwijs. Een mentor biedt een prettige en laagdrempelige manier van hulp, omdat een mentor dicht bij de leerlingen staat. Onderzoek laat zien dat mentorprogramma’s bijdragen aan de ontwikkeling van zelfvertrouwen en sociale vaardigheden, verbetering van schoolprestaties en afname van probleemgedrag. Een goede relatie tussen de mentor en de ‘mentee’ is een van de belangrijkste voorwaarden voor succes.

Samen met:

- GGD Zuid Limburg
- Middelbare scholen
- Zuyd Hogeschool

IN DE PRAKTIJK

Nickee Rutten, senior beleidsmedewerker, GGD Zuid Limburg: “De inzet van mentoren biedt kansen voor alle leerlingen. Wat we in de voorbeelden van elders in het land zien, is dat er een hele mooie wisselwerking ontstaat: zowel voor diegene die mentor is, als diegene die de ondersteuning ontvangt (de zogenaamde ‘mentee’) is mentoring waardevol. Mentoring geeft leerlingen een stevige basis en helpt ze op weg om hun toekomstkansen te vergroten”.

Verloop 2021

De GGD voerde verkennende gesprekken met partijen die nodig zijn om het mentorenprogramma uit te voeren, zoals met directie en docenten van Zuyd Hogeschool. Op uitnodiging is het mentorenprogramma toegelicht tijdens het algemene directeurenoverleg van Zuyd Hogeschool. De financiën en haalbaarheid zijn belangrijke onderwerpen van gesprek. Verder is contact gelegd met enkele middelbare scholen waarop het mentorenprogramma kan worden ingezet. De Academische Werkplaats Publieke Gezondheid en Kenniswerkplaats Jeugd organiseerden op 18 november 2021 een [refereerbijeenkomst](#) waarbij wetenschappelijke kennis, ervaringen en best practices over mentoring werden gedeeld.

Resultaten 2021

Voorbereiding

- Oriënterende gesprekken Zuyd Hogeschool
- Oriënterende gesprekken middelbare scholen

Communicatie

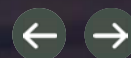
- Refereerbijeenkomst Mentoring
- [Nieuwsbrief Mentorprogramma's Jeugd](#)

Doorkijk naar 2022

In 2022 zullen de GGD, Zuyd Hogeschool en een aantal middelbare scholen verdere stappen zetten in het opzetten van een mentorenprogramma voor middelbare scholen in Zuid-Limburg. Daarbij is er oog voor samenwerking met vergelijkbare initiatieven in de regio, zoals Match for Brighter Futures van de Universiteit Maastricht.

Media

Jongeren van nu zijn de ouders van morgen. Hen begeleiden op hun weg naar sociaal-economische zelfredzaamheid is belangrijk. Niet alleen voor hun toekomstperspectief, maar het stelt hen ook in staat hun kinderen op te laten groeien in een gezonde, kansrijke omgeving.

werk en ouderschap

werk en ouderschap

M@zl op het MBO

M@ZL (spreek uit als mazzel) staat voor Medische Advisering van de Ziekgemelde Leerling en is een bewezen effectieve methode voor een integrale aanpak van ziekteverzuim bij scholieren in het voortgezet onderwijs en het MBO. Met M@ZL reageert de school proactief op zorgwekkend ziekteverzuim door eerst het gesprek aan te gaan met de student (en soms ouders). Indien nodig schakelt de school de jeugdarts van de JGZ in om gezondheidsklachten en/of andere redenen voor het verzuim te onderzoeken. In samenspraak met de student wordt passende begeleiding of zorg op maat ingezet.

Samen met:

- Gemeente Heerlen
namens alle 16 Gemeenten Zuid-Limburg
- GGD Zuid Limburg- JGZ
- Provincie Limburg
- Vista College Heerlen

IN DE PRAKTIJK

Jano Havas, M@ZL jeugdarts JGZ GGD Zuid Limburg bij Vista College Heerlen: “Ik zie veel en complexe problematiek op het MBO. Een meisje met ernstige psychische en lichamelijke klachten door seksueel misbruik in haar geboorteland, een jongen van Syrische afkomst met flinke schulden, een tienermeisje dat zwanger is en daardoor veel verzuimt. Dan moet je samen op zoek naar de juiste hulp om iemand weer op de rit te krijgen. Vaak leg ik ook de link met de huisarts of GGZ”.

Verloop 2021

M@ZL is opgenomen in het ‘Aanvalsplan vermindering schoolverzuim wegens ziekte’ van de stuurgroep Voortijdig Schoolverlaten en daarmee was er financiering beschikbaar om in het schooljaar 2020-2021 op het MBO Vista College in Heerlen te starten met M@ZL. Eerste ervaringen laten zien dat de MBO-studenten die werden doorverwezen naar de jeugdarts vaak al dusdanige problemen hadden dat er van vroegsignalering geen sprake meer was. Daarom zet het Vista College vanaf het schooljaar 2021-2022 in op het vergroten van de bekendheid van M@ZL onder mentoren van de 1e jaars studenten om zo vroegtijdiger te kunnen signaleren.

Resultaten 2021

Uitvoering

- 45 aanmeldingen voor M@ZL bij de jeugdarts bij Vista College Heerlen

Scholing

- Studieochtend voor een team (Juridisch en Office & Management Support) Vista College Heerlen

Voorbereiding

- Monitoring en evaluatieplan

Communicatie

- Presentaties voor loopbaanconsulenten en 1e jaars mentoren Vista College Heerlen
- [Filmpje over steun door MBO Knooppunt coaches en jeugdarts](#)
- Studenten geïnformeerd door mentoren Vista College Heerlen door verspreiden filmpje via whatsapp

Doorkijk naar 2022

Aan het einde van het studiejaar 2021-2022 vindt een tussenevaluatie plaats betreffende de implementatie van M@ZL en de opbrengsten van M@ZL in de praktijk voor alle betrokkenen. Daarnaast vindt er een uitrol van M@ZL plaats naar de andere MBO-locaties.

Media

The screenshot shows a website page for 'KNOOPPUNT HEERLEN'. At the top, there is a navigation bar with a 'Lees Voor' button. Below the navigation bar, there is a red location pin icon. To the right of the icon, there is text in Dutch: 'Soms heb je vragen waar je wel wat hulp bij kunt gebruiken. Kun je je op school niet goed concentreren? Twijfel je over je opleiding? Of heb je hulp nodig bij persoonlijke problemen? Blijf hier dan niet mee rondlopen. Neem contact op met je mentor, je loopbaanconsulent of één van onze MBO coaches via onderstaande gegevens. Zij maken vervolgens een afspraak met je voor een gesprek.' Below the text, there is a video player with a play button and a progress bar. The video player has a title 'HEY! NOE GAAT HET MET JE' and a duration of 0:00 / 1:52. To the right of the video player, there is a speech bubble icon with the text 'VERBETER JE STUDIE-VAARDIGHEDEN'.

Fase overstijgend

Fase overstijgend

Preventieakkoord Zuid-Limburg

In het Nationaal Preventieakkoord zijn afspraken gemaakt om overgewicht, overmatig alcoholgebruik en roken te verminderen. Om deze ambities te realiseren is regionale en lokale uitvoering nodig. De 16 Zuid-Limburgse gemeenten stelden samen met meer dan 30 maatschappelijke organisaties het [Preventieakkoord Zuid-Limburg](#) op. Vanuit het Ministerie van VWS ontvangt de regio voor de periode 2021-2023 ruim 1 miljoen euro om een extra impuls te geven om meer kinderen gezond en kansrijk op te laten groeien. Het Preventieakkoord Zuid-Limburg bestaat uit een regionaal akkoord en 16 lokale preventieagenda's en maakt het mogelijk om de bestaande ambities van de aanpak Trendbreuk te intensiveren, versnellen en aan te jagen.

Samen met:

- Gemeenten Zuid-Limburg
- Provincie Limburg
- Circa 30 maatschappelijke partners.
O.a. Limburgse Werkgevers Vereniging (VNO-NCW), NOC*NSF, sportbonden, Visit Zuid-Limburg, Vista college.

Klik [hier](#) voor de volledige lijst.

IN DE PRAKTIJK

Eric Debets, procesbegeleider Preventieakkoord, GGD Zuid Limburg: "We kunnen door het preventieakkoord heel praktisch aan de slag. Bijvoorbeeld op het Vista College, waar nu extra mogelijkheden zijn om studenten op gezondheidsgebied te ondersteunen door het inzetten van de tool 'Test je leefstijl'. Of bij de kinderopvang, waar we nu meer pedagogisch medewerkers kunnen opleiden tot coach gezonde kinderopvang. Maar ook de afspraken die we met sportbonden hebben kunnen maken in het kader van gezondere sportomgevingen zijn mogelijk door het akkoord. Zo organiseren we samen met o.a de voetbal-, hockey- en tennisbond webinars, bijeenkomsten en communicatiecampagnes om sportverenigingen in de regio te activeren en ondersteunen om met dit thema aan de slag te gaan."

Verloop 2021

Samen met de 16 Zuid-Limburgse gemeenten is in 2021 gewerkt aan het regionale akkoord en de lokale agenda's. Een groot aantal organisaties sloot zich aan als partner en wil een concrete bijdrage leveren aan het akkoord. Concrete acties zijn gebaseerd op 5 speerpunten:

1. Bewegen en gezonde voeding op scholen
2. Limburgse netwerkaanpak overgewicht en obesitas
3. Rookvrije kindomgevingen
4. Gezondere sportomgevingen
5. Overige (lokale) speerpunten

Na het sluiten van het akkoord is na de zomer van 2021 de uitvoeringsfase van start gegaan.

Resultaten 2021

Uitvoering

- Start uitvoeringsfase Preventieakkoord in najaar 2021
- Realisatie van het preventieakkoord

Vorbereiding

- Instemming gemeenten om 25% van jaarlijkse uitvoeringsbudget bij te dragen aan regionale akkoord

Communicatie

- Regionaal preventieakkoord en 16 lokale agenda's

Doorkijk naar 2022

De Procesbegeleider draagt voortdurend zorg voor het verder concretiseren, aanjagen en uitvoeren van acties en de monitoring van de resultaten. Daarnaast is er aandacht voor een optimale verbinding tussen het regionale akkoord en de lokale agenda's. In 2022 worden de concrete acties die genoemd zijn in het akkoord verder tot uitvoering gebracht. Een voorbeeld is het intensiveren van de samenwerking tussen JOGG, Visit Zuid-Limburg, Gezond Uit en Rookvrije Generatie; het Preventieakkoord faciliteert o.a. de communicatiestrategie voor gezondere dag-attracties in Zuid-Limburg.

Media

Fase overstijgend

Rookvrije Generatie

Met de programmalijnen Rookvrije Start en Rookvrije Kindomgeving wordt ingezet op het beschermen van kinderen tegen tabaksrook en de verleiding te gaan roken. De doelgroep van 'Rookvrije Start' zijn de zorgprofessionals rondom zwangere vrouwen en ouders, zoals verloskundigen, gynaecologen, kraamzorg en JGZ. Rookvrije Kindomgeving richt zich op doelgroepen zoals scholen, kinderopvang, sportverenigingen, speeltuinen, dagattracties, etc.

Samen met:

- Gemeenten Zuid-Limburg
- GGD Zuid Limburg
- JOGG
- Kansrijke Start
- Kinderopvangorganisaties
- Provincie Limburg
- Speeltuinwerk Limburg
- Visit Zuid-Limburg

IN DE PRAKTIJK

Judith Aerds, projectleider Rookvrije Generatie, GGD Zuid Limburg: "Stap voor stap neemt het aantal rookvrije kindomgevingen toe, in het belang van gezond opgroeien van onze jeugd. Een mooi voorbeeld is de kinderopvang. Nadat bij Peuteropvang Heerlen in 2020 alle opvanglocaties rookvrij waren, volgde ook Humankind. Vervolgens is in 2021 het estafettestokje door Humankind overgedragen aan de MIK & PIW Groep. En ook zij zullen het stokje weer doorgeven. Door de aandacht voor deze Rookvrije Generatie Estafette op social media worden andere organisaties geprikkeld om ook mee te doen. Die beweging blijven we graag voortzetten!"

Verloop 2021

Rookvrije kindomgeving is als pijler opgenomen in het regionaal preventieakkoord en in het lokale preventieakkoord van 14 Zuid-Limburgse gemeenten. Vanuit de programmalijn Rookvrije Kindomgeving zijn initiatieven gestart, zoals: Rookvrije Generatie Estafette in de kinderopvang, een webinar over rookvrij spelen voor o.a. speeltuinen, rookvrij maken van dagattracties in samenwerking met JOGG en Visit Zuid-Limburg en rookvrije provincie- en gemeentehuizen. Voor de programmalijn Rookvrije Start is er een Regionale Taskforce met o.a. vertegenwoordiging van verloskundigen, gynaecologen, kraamzorg en JGZ. Veel kraamverzorgenden en verloskundigen hebben met de e-learning Rookvrije Start geleerd om tijdens de intake met hun cliënt rookgedrag ter sprake te brengen. Ze kunnen hierbij gebruik maken van een zorgpad 'Stoppen met roken', en daarmee ook verwijzen naar het beschikbare aanbod in de eigen gemeente. Dit zorgpad maakt onderdeel uit van de aanpak Kansrijke Start.

Resultaten 2021

Uitvoering

- Speerpunt in Regionaal Preventieakkoord en 14 lokale preventieakkoorden
- Toename rookvrije kinderopvang-locaties door Rookvrij-estafette
- Voortzetting Regionale Taskforce Rookvrije Start
- Start samenwerking Visit Zuid-Limburg en JOGG

Scholing

- Online inspiratie-sessie Rookvrij Spelen voor speeltuinen, scouting en JONGNL
- E-learning Rookvrije Start gevolgd door 20 verloskundigen
- E-learning Rookvrije Start opgenomen in scholingsprogramma Geboortezorg Limburg
- Rookvrije Start bijscholing voor 15 gynaecologen in opleiding en verloskundigen MUMC+

Communicatie

- Voorlichtingsmaterialen voor professionals geboortezorg
- Zorgpad 'Stoppen met roken' als onderdeel van Kansrijke Start

Doorkijk naar 2022

Door de continuering van het project(leiderschap) Rookvrije Generatie Zuid-Limburg is het mogelijk om te blijven aanjagen op een rookvrije toekomst en om de initiatieven ook in 2022 voort te zetten. Zo zal de Taskforce Rookvrije Start Zuid-Limburg ook in 2022 ondersteund worden, wordt in samenwerking met Visit Zuid-Limburg gewerkt aan het rookvrij maken van dagattracties in de regio, wordt de Rookvrije Generatie Estafette voortgezet en is er aandacht voor de ondersteuning van (sport)verenigingen bij het rookvrij maken van hun locaties.

Media

Fase overstijgend

Netwerkaanpak voor kinderen met (risico op) overgewicht & obesitas

Overgewicht bij kinderen is in Nederland, maar specifiek ook in Limburg, een groeiend probleem. De Nederlandse Zorgautoriteit heeft een tijdelijke betaaltitel afgegeven voor het aanpakken van leefstijlproblemen bij kinderen met overgewicht. De Limburgse netwerkaanpak is een brede domeinoverstijgende aanpak waarin op maat gemaakte ondersteuning wordt geboden aan kinderen en gezinnen die obstakels ervaren op het gebied van een gezonde(re) leefstijl en de achterliggende beïnvloedende factoren. De eigen regie van een kind en gezin staan hierin centraal. Eén centrale zorgverlener krijgt de regierol naar het kind, ouders en andere professionals. Er wordt gewerkt met een kinderleefstijlcoach en er is aandacht voor terugvalpreventie.

Samen met:

Academische Werkplaats Publieke Gezondheid, GGD Limburg-Noord en GGD Zuid Limburg, Gemeenten Heerlen, Horst aan de Maas, Kerkrade, Maastricht, Roermond, Sittard-Geleen en Venlo, Huisartsenzorggroepen Cohesie, HOZL, Meditta en ZIO, JOGG/Kind Naar Gezonder Gewicht, Provincie Limburg, Stichting Your COACH Next Door, Ziekenhuizen Laurentius, MUMC+, VieCuri en Zuyderland, Zorgverzekeraars CZ & VGZ.

IN DE PRAKTIJK

Madelon Johannesma, Programmamanager Zorginnovatie CZ: “Als zorgverzekeraar werken we hard aan het verbeteren van de gezondheid van de populatie. Hiervoor is het essentieel om een goede samenwerking te vinden in de regio. Met de netwerkaanpak hebben we in Limburg -samen met andere partners- een voor Nederland unieke organisatie opgezet waarmee we de komende 3 jaar maatwerk kunnen bieden aan 1300 kinderen.”

Verloop 2021

Ondanks wat vertraging, mede door de coronacrisis, zijn er in 2021 volop voorbereidingen getroffen om te starten met de netwerkaanpak. In nauwe samenwerking met alle partners zijn alle randvoorwaardelijke zaken voor de opzet, implementatie en uitrol vormgegeven. De regionale coördinatie van de netwerkaanpak vindt plaats vanuit twee regio's, namelijk Zuid-Limburg en Noord- en Midden-Limburg. In Zuid-Limburg vervult de GGD Zuid Limburg deze rol. De jeugdverpleegkundige neemt de rol van Centrale Zorgverlener op zich en pakt de regie richting het kind, ouders en professionals uit het sociaal- en zorgdomein.

Resultaten 2021

Uitvoering

- Projectleiders Netwerkaanpak aangesteld

Scholing

- 6 Centrale zorgverleners geworven en opgeleid
- 10 Kinderleefstijlcoaches opgeleid

Vorbereiding

- Plan van aanpak 2021-2024
- Monitoring- en evaluatieplan

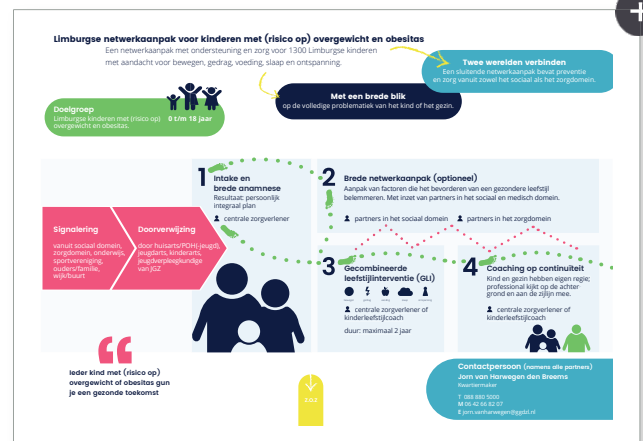
Communicatie

- Praatplaat Limburgse netwerkaanpak

Doorkijk naar 2022

Medio januari 2022 start de inclusie van kinderen in het programma en in februari volgt de lancering van naam en het logo van de Limburgse Netwerkaanpak. In maart 2022 wordt op het Gouvernement in Maastricht door alle betrokken partners, de Gedeputeerde en afgevaardigde van VWS het startsein gegeven voor het project. Tot en met december 2023 zal er passende ondersteuning worden geboden aan 1.300 kinderen met (risico op) overgewicht en obesitas. De rol van Centrale Zorgverlener door de jeugdverpleegkundige van de GGD wordt stapsgewijs uitgebreid over alle 16 Zuid-Limburgse gemeenten. Het project start in de gemeenten Heerlen, Maastricht, Sittard-Geleen en Kerkrade.

Media

Fase overstijgend

JOGG

Een (on)gezonde leefstijl wordt beïnvloed door vele factoren buiten de gezondheidssector. JOGG (Jongeren Op Gezond Gewicht) ondersteunt regionale projecten om de gezondheidsachterstand te verkleinen en werkt daarbij vanuit 7 kindomgevingen: school, thuis, vrije tijd, media, buurt, sport en werk. De JOGG-regisseurs spelen een belangrijke verbindende rol tussen initiatieven in Zuid-Limburg om meer gezonde basisscholen van de toekomst te realiseren, meer kinderen een rookvrije start te bieden en sportomgevingen gezonder maken. Daarmee draagt JOGG bij aan de ambitie om meer kinderen gezond en kansrijk op te laten groeien.

Samen met:

- GGD Zuid Limburg
- Huis voor de Sport Limburg
- JOGG beleidsmedewerkers en -regisseurs van de 16 gemeenten
- JOGG NL
- Lokale JOGG samenwerkingspartners in een gemeente zoals onderwijs, kinderopvang, sportverenigingen, enz.
- Preventie- en sportakkoord(en) en daaraan verbonden partners
- Provincie Limburg

IN DE PRAKTIJK

Jorn van Harwegen den Breems, programma-coördinator JOGG Zuid-Limburg, GGD Zuid Limburg: “Alle 16 Zuid-Limburgse gemeenten zijn nu JOGG gemeente. Door met 16 JOGG-gemeenten regionaal de krachten te bundelen, meer te gaan samenwerken en het onderling delen van goede voorbeelden, ontstaat meer verbinding en wordt de impact voor Zuid-Limburgers groter. Als JOGG Zuid-Limburg maken we gezond gewoon, voor alle kinderen in Zuid-Limburg. Want een gezonde toekomst voor Zuid-Limburg begint met een gezonde jeugd.”

Verloop 2021

Vanaf 2021 zijn alle 16 Zuid-Limburgse gemeenten JOGG gemeente. Met de JOGG regisseurs en beleidsmedewerkers van de 16 gemeenten is een JOGG uitvoeringsprogramma opgesteld voor de periode 2021-2023. Dit plan van aanpak is leidend voor hoe Zuid-Limburg samenwerkt in het realiseren van meer gezonde kindomgevingen. De lokale uitvoeringsplannen zijn lokaal leidend, met ondersteuning en versterking vanuit de regionale samenwerking. GGD Zuid Limburg is verantwoordelijk voor de monitoring en evaluatie van het JOGG uitvoeringsplan.

Resultaten 2021

Uitvoering

- Alle 16 Zuid-Limburgse gemeenten JOGG gemeente door aansluiten van laatste 2 gemeenten (Simpelveld en Brunssum).
- Diverse activiteiten zoals JOGG Peuter4daagse Zuid-Limburg met 5500 peuters, 750 pedagogisch medewerkers en 148 peuterspeelzalen
- [Uitvoeringsprogramma JOGG 2021-2023](#)

Vorbereiding

- Monitoring en evaluatieplan

Doorkijk naar 2022

Het JOGG uitvoeringsprogramma 2021-2023 is leidend voor de doelstellingen die eind 2023 behaald moeten zijn en hoe daar ook in 2022 samen met partners aan gewerkt gaat worden. Enkele voorbeelden: JOGG-regisseurs gaan de JGZ ondersteunen bij de implementatie van de aanpak 'groentehapjes in 10 stapjes' overal in Zuid-Limburg. Samen met Vista college wordt de aanpak gezonde eetomgevingen MBO geïmplementeerd, en worden er evenementen georganiseerd zoals de Peuter4daagse.

Media

fase overstijgend

Kenniswerkplaats Jeugd

In de Kenniswerkplaats Jeugd Zuid-Limburg (KWJ) werken professionals uit de praktijk, beleid, onderzoek en opleidingen samen met ouders en jongeren aan maatschappelijke vraagstukken. Met als doel om zoveel mogelijk kinderen en jongeren gezond, veilig en kansrijk te laten opgroeien. De KWJ is, mede door de korte lijnen met de Universiteit Maastricht, een instrument dat Trendbreuk ondersteunt bij het beantwoorden van kennisvragen. De KWJ voert zelf onderzoek uit (projecten “Burgerschapsonderwijs op het MBO” en “Uithuisplaatsingen, hoe kan het minder”) of is partner in projecten van samenwerkingspartners. In contact met andere regionale Kenniswerkplaatsen Jeugd wordt bovendien van elkaar geleerd hoe professionals van de praktijk, onderzoek en beleid samen kunnen werken en leren met jeugdigen en ouders.

Samen met:

22 organisaties betrokken bij kennisontwikkeling, opleidingen, praktijk, preventie en zorg rondom jeugd doen mee aan deze werkplaats, net als ouders en jongeren zelf.

IN DE PRAKTIJK

Rianne Reijs, programmaleider Kenniswerkplaats Jeugd Zuid-Limburg, GGD Zuid Limburg en Universiteit Maastricht: “Om te komen tot een Trendbreuk hebben we de burgers, en vooral de jongeren nodig bij onze projecten. Bij de Kenniswerkplaats Jeugd pakken we maatschappelijk relevante vraagstukken op en duiden we onderzoeksgegevens met de mensen om wie dat gaat. Dat klinkt als meer dan logisch, maar dat is tegelijk ook heel erg moeilijk om te doen. We willen nog meer inzetten op het benutten van ervaringsdeskundigheid om ons te helpen bij de vraag of we het juiste wel weten te doen.”

Verloop 2021

Met het Vista College is het burgerschapsonderwijs voor MBO-studenten ontwikkeld en de implementatie startte in september. Onderzoekservaringen werden gepresenteerd bij twee nationale congressen. Het project over uithuisplaatsingen startte met het dossieronderzoek bij Bureau Jeugdzorg en de gemeenten Maastricht, Heerlen en Sittard-Geleen om te leren hoe een besluit tot uithuisplaatsing is ontstaan of juist voorkómen is. Voorbereidingen zijn getroffen voor een verdiepende analyse over uithuisplaatsingen in Zuid-Limburg met CBS microdata. Drie ervaringsdeskundigen willen meewerken bij dit project. Ook is de KWJ partner in de onderzoeken naar Knooppunten Kansrijke Start, naar vaccinatiebereidheid, naar Early Life Stress en een ZonMw van de Academie Verloskunde Maastricht.

<https://werkplaatsenjeugd.nl/regionale-kenniswerkplaatsen-jeugd/regionale-kenniswerkplaats-jeugd-trendbreuk/>

Resultaten 2021

Uitvoering

- Implementatie Burgerschapsonderwijs op het Vista College (MBO)
- Start samenwerking met ervaringsdeskundigen uithuisplaatsingen
- Start CBS microdata onderzoek
- Start dossieronderzoek uithuisplaatsingen

Opbrengsten

- 3 refereerbijeenkomsten met notulen in de vorm van nieuwsbrieven

Communicatie

- 3 refereerbijeenkomsten
 - Rookvrije Generatie
 - Gezonde Kinderopvang
 - Mentor programma's
- 3 nieuwsbrieven gezamenlijk met AWPG en programma Trendbreuk
- Presentaties Onderwijs Research Dagen Universiteit Utrecht en MBO Onderzoeksdag

Doorkijk naar 2022

De onderzoeken van de KWJ lopen ook in 2022 door. Bij het Vistacollege loopt het actieonderzoek naar ontwikkeling van burgerschapsonderwijs door en staat de aansluiting op de behoeften van de studenten centraal. Het project over uithuisplaatsingen verwacht in 2022 de eerste resultaten van het dossier- onderzoek en de analyse met CBS microdata, waarna dit alles geïdentificeerd wordt met jeugdigen en met professionals. Begin 2022 brengt ZonMw een werkbezoek aan de KWJ. Ook staan er weer 3 à 4 refereerbijeenkomsten op de planning.

Media

Fase overstijgend

Met Andere Ogen

Met Andere Ogen is een landelijk programma gericht op het versterken van de samenwerking tussen onderwijs, kinderopvang, (jeugd)zorg en overheid, om zo de ontwikkelkansen voor elk kind te vergroten. De achterliggende gedachte is dat er eerder (preventiever) en beter samengewerkt moet worden. Dat vraagt van landelijke, regionale en lokale partijen dat ze samen moeten doen, leren en verbeteren. Zuid-Limburg is één van de 13 inspiratieregio's in Nederland waar 2 thema's worden uitgediept: 'netwerkregie' en 'interprofessionele samenwerking op school'.

Samen met:

- GGD Zuid Limburg - JGZ
- Gemeenten Zuid-Limburg
- Kinderopvang
- Middelbaar beroepsonderwijs
- Partners in welzijn en zorg
- Primair onderwijs
- Provincie Limburg
- Regionale kennispartners (hoger onderwijs, universiteit en academische werkplaatsen)
- Samenwerkingsverbanden PO en VO
- Speciaal onderwijs
- Voortgezet onderwijs

IN DE PRAKTIJK

Peggy Muijers, Regioverbinder inspiratieregio Onderwijs-Jeugd-Zorg Zuid-Limburg: “Door het programma Met Andere Ogen en de kennisuitwisseling tussen de inspiratieregio's merk je dat we in Zuid-Limburg vooraan in de trein zitten als het gaat om de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp. Tegelijkertijd zijn er ook mooie voorbeelden in andere regio's die het verkennen waard zijn. Door de aansluiting bij het landelijke programma en de landelijke aandacht krijgen we bovendien op lokaal niveau thema's beter op de agenda gezet, zoals bijvoorbeeld de Gezonde Basisschool van de Toekomst.”

Verloop 2021

Met Andere Ogen heeft als uitgangspunt dat het vergroten van ontwikkelkansen van kinderen vraagt om een duurzaam lerende aanpak. In dat kader vonden er digitale kennisdelingssessies plaats tussen partners van de 13 inspiratieregio's. Op regionaal niveau organiseerde Zuid-Limburg een 'Tour de Werkplaatsen': begeleid door 2 externen zijn 11 scholen of kindcentra bezocht waarbij is gekeken naar de samenwerking tussen onderwijs en zorg en welke ondersteuningsvraag er ligt om die samenwerking te verbeteren. Daarnaast heeft de inspiratieregio Zuid-Limburg 3 speerpunten gekozen om de ontwikkelkansen van kinderen te verbeteren: Het Jonge Kind (0-6 jaar); Gezonde Basisschool van de Toekomst; bestuurlijke doorzettingsmacht.

Resultaten 2021

Uitvoering

- 3 speerpunten voor inspiratieregio Zuid-Limburg
- 'Tour de Werkplaatsen' bij 11 scholen/kindcentra

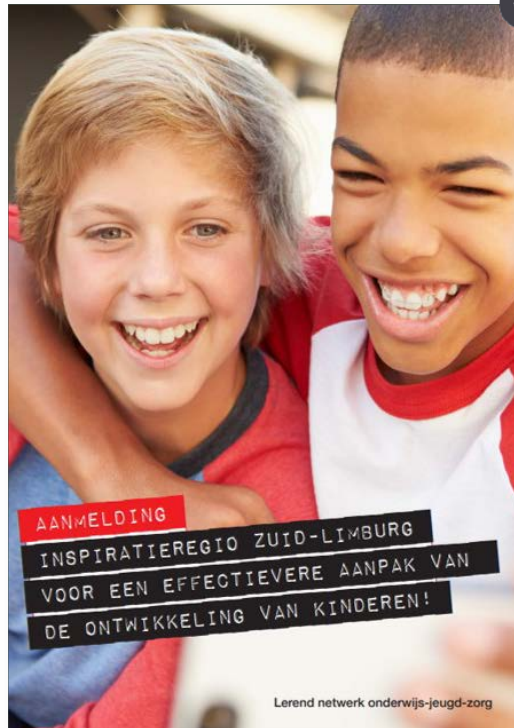
Communicatie

- 1 rapportage per school

Doorkijk naar 2022

De Tour de werkplaatsen loopt in 2022 door. Na het ophalen van de ondersteuningsvragen is het doel om de scholen en kindcentra te gaan begeleiden bij hun ondersteuningsvraag. Onder andere het verstevigen van de interprofessionele samenwerking, het verbeteren van de werkwijze van de (voorschoolse) knooppunten en ouderparticipatie worden aangepakt. Ook wordt er opvolging gegeven aan de 3 gekozen speerpunten onder leiding van een netwerkregisseur. Het landelijke programma Met Andere Ogen levert in 2022 een eindrapportage op.

Media

Onderwijs | Zorg | Jeugd
met andere
ogen

Trendbreuk tweets

Dit is een selectie van de berichten over Trendbreuk op sociale media.

Meer weten? Sluit je aan en volg ons via @trendbreukzl

Bastian Ravestijn @BRavestijn

Vandaag in de @volkskrant aandacht voor ons onderzoek: kinderen van ouders met een laag inkomen hebben drie tot vier keer zoveel kans op overgewicht, een spraak-/taalachterstand en psychosociale problemen, vergeleken met kinderen met rijke ouders:

[Translate Tweet](#)

de Volkskrant

trendbreukzl @trendbreukzl

Meer dan wat dan ook heeft een kansrijke start te maken met de veerkracht, dromen en wensen van ouders! Via positieve gezondheid staan die centraal. Daarom is het goed dat meer en meer professionals zo gaan werken. Kijk hier om er alles van te weten:

[youtube.com](#)
Trendbreuk Positieve Gezondheid

9:21 p.m. · 28 jun. 2021 · Twitter for iPhone

Provincie Limburg @limburg

'Positieve Gezondheid' massaal omarmd door onder meer Limburgse gemeenten, zorginstellingen en scholen. Gedeputeerde Housmans kreeg vandaag het eerste exemplaar van een speciaal magazine over de lessen van positieve gezondheid uitgereikt. Lees meer bit.ly/3bAcwTf.

[Translate Tweet](#)

trendbreukzl @trendbreukzl

Deze week ook in De Limburger veel aandacht voor de successen van Trendbreuk om Zuid-Limburg gezonder te maken en achterstanden in te lopen. 'Kuur afmaken aub', met veel dank aan @BanachBenti en @h_jeuken

Zie: trendbreukzl.nl en het filmpje bit.ly/3bDPZDK

[Translate Tweet](#)

GGD Zuid Limburg @ggdzl

Wat een prachtavond! De Conferentie Trendbreuk Zuid-Limburg. Drukbezocht - succesvol - inspirerende verhalen. Kortom: we gaan samen 'Volop in actie' verder met de trendbreuk.

[#trendbreukzl](#) [#minVWS](#) [#provincielimburg](#) [#ggdzl](#) [#cz](#) [#volopinactie](#) [#samendoen](#) [#zuidlimburg](#) [#daadKracht](#)

[Translate Tweet](#)

Provincie Limburg @limburg

Een gezonder Zuid-Limburg bereiken we niet alleen. Als trotse partner van programmabureau @trendbreukzl en het Regionaal Preventieakkoord Zuid-Limburg draagt ook Provincie Limburg haar steentje bij voor een gezonde en kansrijke regio!

[Translate Tweet](#)

GGD Zuid Limburg @ggdzl · Jul 27, 2021
Start Preventieakkoord Zuid-Limburg!
De 16 Zuid-Limburgse gemeenten maken samen met regionale en lokale partners werk van de Trendbreuk Zuid-Limburg, zodat meer kinderen gezond en kansrijk kunnen opgroeien. Doe jij mee? bit.ly/3W0tC1t #trendbreuk #zuidspringteruit #preventieakkoord

SAMEN WERKEN
AAN EEN GEZONDER ZUID-LIMBURG

Communicatie

8

Nieuwsbrieven Trendbreuk

6

Trendbreuk-vlogs

Website

www.trendbreukzuidlimburg.nl

Trendbreuk actief op Twitter

[@trendbreukznl](https://twitter.com/trendbreukznl)

150

deelnemers aan de raadsconferentie
Trendbreuk in oktober 2021

www.trendbreukzuidlimburg.nl

Trendbreuk Zuid-Limburg - Het Overloon 2, 6411 TE Heerlen - Postbus 33, 6400 AA Heerlen
T 088 880 53 01 - Trendbreuk@ggdzl.nl